

МИКАЕЛЕ
РӘШИД

МЬТАЛӘ

К.С. 118

- 26

MÄKÄLÄ RESID
EIRIVAN - 1978 (HEILBEST)

MÄKÄLÄ -
NESTIRETTÄ SOVIETTÄN GROK

MÄKÄLÄ RESID

МИКАЕЛЕ
РӘШИД

СМЪТАЛӘ

НӘШИРӘТА
СОВЕТАКАН ГРОГ"
"ЕРЕВАН - 1978"

С .(ՔՊ)

Ա. 70304 (438) 6178 «Տ»
705 (01) 78

© Нәшиրәта „Советская прог“
Ереван 1978

М Ь Т А Л Э

Р'енга дырежтьр эш мъталэнэ,
Wэки наñельн шэве разейи,
Qэй аг'рия wан мътала т'ёнэ,
Нъзани чawa сэрхвэда бейи.

P'е аг'риеда тэ дьбэ щики,
Tö бь xwэ зани, кё к'ода дьчи,
P'eda тё зани, wэки те чьки —
Wэстиайби йане жи бэрчи.

Ле мъталэ qэй лил-щымщымэнэ,
Kö тэ дык'ьшиньн нав к'урайа xwэ,
У бой тэ, бьра, hэр кэс жи занэ.
Hэ р'ожэ ча р'ож, нэ жи xэwэ xэw.

1972

КÖЧ'ЬК

Кöч'ьке весэ,
Паше бае бе
К'озие hылдэ бэлакэ дыне
У дэwса кöч'ык вьра hэр т'энэ
We p'ечэkэ p'еш, мэлул бьминэ.

Паше һәр дәра бәрфө бык'әвә
У р'ожәкә хвәш ве бърина р'еш
We бын әрфаша хвәда вәшерә,
Һ'эта кё диса ав бәрфө бъхвә,
У барана гör', барана пешын
We йәке бышо у хвәр'a бъбә,
Чь кё дәвса wi кöч'ки мабу.
У паше въра гижае шинбә
У we хәбәрдә тә'ва ширынр'a,
У т'ю кәс въра we нызаньбә
Гәло дынеда әз һәбум йан на,

Ле бой мын бәсә, кё эварәке
Гәрма дыле хвә мын да мәръва.

1972

ДЬЛО

Дъло нәсәфър'ә, дъло вәнәк'ышә,
Нәһелә, кё шабын дъжмын, нәйаре тә,
Была бежын, wәки дъл зар'ә, бен'ышә,
K'е кё ѡса дъбе, әw бъ хвәйә гәдә.

Нәһелә, кё шабын мәръве ғыләр, нәт'e,
Нәһелә, кё шабын щәлате тъүите баш,
Гыранбә wәк ч'ийа, мылук мина ә'rде,
Мынмыникбә, жирбә у щарна жи сәрхәш,

Тö р'э'мбэ мина дë бона qэнща, баша,
Дэстфырэбэ мина тэ'ва һавина кэж,
Шывета ч'эме ч'яа бъстъре т'ымс ша,
Нэтърсэ, кё тэр'а we бежын—динэ, гэж.

Вэжьрибэ т'ыме бона hэмү бэнда —
К'е кё бона дыне дышэвьтэй дъжи,
К'е qэнщие тинэ, ле нэ дэ'wa, хэта,
К'е кё р'эх р'е дъбэ кани у дара шин.

Шэв чьдас тэ'рибэ, дъха шэмал вэдэ,
К'ялама стэйре дур мэрьвар'а бъстъре,
Быбэ мэлhэм, hэркэ дорбэрэ тэ дэргэ,
У быбэ шур, hэркэ шэлате э'мьр тэ.

Дыло нэсэцьр'э, к'ялама хwэ бежэ,
Быбэ тэ'вакэ ч'ук бона qэнща, баша,
Кё мьнабын, чь кё хъравэ, qyr'ежэ,
Была бъжи qэнщи, р'ожа бэндайэ ша.

1972

САЛА Т'ЭЗЭ

Сала т'эзэ была т'эзэбэ бона тэ
Бымбарэкбэ у пиrozбэ, wэлате мън,
Была hэмү дэргд у юле дыниа нэт'ам
Мина дэргд-юле тэ бэрэ qэ на кембын.

Һәр кәс занә, кә рәнга тә ве дынеда
Чыңас гыран у дъжвар бу, wәлате нур,
Һе серида бы к'ин у һаү чәндък-чәңда
Хәестын бой тә зу бък'олын мәзәле к'ур.

Хәестын, ле тә we сала гәш—чылупенща
Хәэхвә к'ола гор'a дъжмынә мә бехәш,
We саледа дына зор бу пышта ғәнща,
We саледа мә избаткър қәвәта хвә.

Сал гәләл бун у һәр саләк бой тә, wәт'эн,
Р'асты жи бу сала т'әзә, нәбинайи
У тә гәрма дыләхвә р'әм һәр дәм у дән
Да дынейе.. Да мәрьва әшq у шағи.

Бы к'ела дыл тö дыхвәзи дыне аләм
Жь фылера дәвр у җör'на т'эмъзбә лал,
Т'эмъз мина бәрфа пешын, бъжи бехәм,
У нәминын ль р'үе ә'рде әлләп у ҳыраб.

Была ә'дыл бәрф бъбарә һ'ему дәра,
Была п'уч' бын багәр у шәр' сәр р'яа ә'вда.
Была шинбә дара мәрхе, шинбә әш дар,
Кöмъразә bona ә'вда, ле нә қәда.

Бәрфә, нәрмә, ә'рд к'әти"ә хәва ширын,
Бы р'енга хвә дыфтьлә т'опа дыне,
У сала кәвүн хвәр'a хәме бәре бърын
Wәки һынәк сывыкбә баре ве дыне.

Бъмбарэкбэ өв бэрфа чил-т'эмзайа дыл,
Бъмбарэкбэ т'эхте т'ьжи—к'эда н'элал,
К'эн у стъран, сурэте сор—н'ёба щаһыл,
У сала wэ эйни т'эзэ, дост у н'евал.

1975

МЭРЬВ

Эw р'ожэке чу у щунда нэһат,
Гэло ду шир'a qэ тыштэки ма?
Дыне аләме р'o диса н'лат,
Эw р'o эваре диса чу ава.

Эw р'ожэке чу, ле иро н'евал,
Ле иро щинар he бир накын ши,
Наве ши дъдын—събэ бэ, эвар,
У дыле шанда эw н'ела дъжи.

Эw нэ мерхас бу, нэ шайир, ёлмдар,
Нэ жи тыштэки эшеб кърьбу,
Т'эви гэлэка нане хвэ дъхар,
Ле бир накым ши, чымки мэрьв бу.

1972

ШЭВ Ч'ИР'ОКЕ ХВЭ

Шэв ч'ир'оке хвэ бона шан дьбе,
К'е сера шэве бе зар фэ'м дыка,
К'е п'истэ—п'иста стэйре дур дьбие,
Карэ дыле хвэ бэр шана вэкэ,
К'е дыле хвэда т'эмъзэ ча зар',
К'е һышбунер'a һэвалэ т'yme,
К'е запэ тэ'ма р'енге дур, дъжвар—
Шэв ч'ир'оке хвэ бона шан дьбе.

1972

ДЭРС

Тё кэси нэгот у һиви нэкър,
Кё хърабар'a զэншие быки,
Жъ нэзанийа хвэ тэ эш զэнши кър,
Шаркэ дын тьште ѿса тё наки.

Бэр хвэ нэк'эвэ, һэма шаши жи
Р'яа р'аст вэдъкын бой мэ э'мърда,
Чэтьнэ мэръв бе шаши бъжи,
Р'яндэ, кё дэрса абыл тэ һылда.

1972

ТРИОЛЕТ

Бае эваре, бае Р'эшане,
Тö к'ёйи, wəхта əм hивийа тэнэ,
Wəхта жъ мэ те бина худане,
Бае эваре, бае Рэшане.

Эз нэ дъкаръм həр'ым Севане,
Нэ жи мала мых п'ашла ч'ийанэ,
Бае эваре, бае Рэшане,
Тö к'ёйи, wəхта əм hивийа тэнэ,

1972

* * *

Эм сър'-сэрма зывьстане
Щики нэрм у гэрм дъгэр'ын
У дъбинън.

Эм гэрм, хёмама hавине
Щики hенък, си дъгэр'ын
У дъбинън.

Эм ве дэвра лэз, нэр'ыh'эт
Щики э'дъл, динщ дъгэр'ын
У набинън.

1972

XWЭЗЬЛ

Хвэзъл ши э'ви, к'е ие гёлэке
Ша дьбэ т'ыме,
Бона к'е к'энэ циза нур, дьр'э'м
Э'мьрэ мэлх'эм,
К'е бсй хэбэра гыран у ацыл
Ша дьбэ бь дыл,
К'е шэв bona хвэ дькэ р'ож, шэфа
Бой э'вде бэдх'ал,
К'е кем һылдыдэ,
Ле гэлэж дьдэ,
Хвэзъл ши э'ви.

1972

ДАР

Эз дэсте хвэ дьдым
Сэр бэдэна даре,
У дэсте мын һеди
Р'ышафа we дьбие.

У дар дьжи, дьжи
Нэ кё т'энэ бой хвэ
Ле bona мын, бой тэ
У bona ши дьжи.

Ба бэлгэ дареда
Хвэр'а нэрм дьстъре,
Кълама we хвэшэ,
Ча бэрбанга събе.

У дыне bona мын
Диса хвэшэ, т'эзэ,
Чаша т'эзэ бу, эв,
Wэхта кё зар' бум эз..

Дар бъ р'ышафа хвэ
Бын дэсте мын вьра
Кълама зар'отийа
Мэрьвае дьстъре.

1972

СИА ДАРЕ

Вър сяа бэлгэ даре
Сэр э'рде
Дын'ажэ, дылэдэ.

Вър сяа бэлгэ даре
Сэр э'рде
Кърасе ненькэ.

Р'о бәлгә дарер'а
Нәхшә хwә гәрм у нур,
Ча һоста, давежә
Сәр кырасе һенък.

Әw кырас сәр ә'rde,
Бъ нәхшә гәрм у нүр,
Дыһ'әжә, дъләдә.

1972

БЭРЭВАР

Р'о к'ылама хwә пашын дьстъре,
Дык'ышинә бәр хwә тиренще пашын,
У бәрэваре бъ наз сәр п'yre
Ба дыр'әфсә р'әфаса пешын.

Нә р'ожә иди у нә жи эвар,
Си мыйна бунә шьвета хәшна.
Чарнъкал динщә, бе дәңг у һәвар,
Гэрма тә'веда һе дыжи һәва.

У эвар иди нәк'ыш у һәди
Нәхш у р'әнгә сут сәр гёнд дынунә,
Дуе мале мина инсане зенди
Далесә синге ә'змане дурә.

1972

P' E

Р'е бой һынәка дъреж у дурә,
Һынәкар'а жи незик у кынә.

Жъ корме шыке хылазбун т'ёнә,
У әw шык мина ч'яе тэр'ыки
Сәр дыле фәцир барә гъранә.
Р'е чъ дърежә,
Р'е чъдаас дурә.

Тә шохоле xwә кыр, тә дәйине xwә да,
Сәр тә ә'змане сайи дык'энә,
Тә тә'ма р'енга xwә h'элал һылда.
Р'е чъдаас кынә,
Чъдаас незикә.

1972

П'ЭНЩЭРА ДЕ

Һәр п'энщэрәк
Wә'де xwәда xәwр'a дъчә,
Һәр п'энщэрәк
Wә'де xwәда h'ыштар дъбә,
Ле п'энщэра дайка р'әбән,
Кö т'æk көр'әки we hәбу,
Ле әw жи чу шер'да щанда,
Гәләк шәва qә р'аназе.

1972

ПЕЙЗАЖ

Һив бъриндарэ,
Алик бър'инэ.
Һэр алик майэ.

Хвэ авит аве,
Хвэст бъхэньцэ,
Ле զэ нъкарэ.

Һива бъриндар.
Ишэв. сэр аве
Лал дъп'эр'тэ.

1972

ЗАР'А МЬРИ

Wəхта әз иди т'ярба сарда бүм,
Məлул у һеди шайирэжи гот:
— Зар' т'ёшар, т'ёшар гэрэже нэмьрьн.

Әз нызам к'е бүм у нызам чь бүм.
Wəлдэ шэв у р'ојк һэспе хвэ дажот,
һаж пе т'ёнэбүм, кё чийэ мьрьн.

Әз нызам к'е бүм у нызам чь бүм.
Аве bona мын сөр'а хвэ дъгот,
Мын һэв заньбу—стэйр bona мьнын.

Эз нъзан к'е бүм у нъзам чь бүм.
Мын бэрбэй стэйра фыкъре хвэ дажот,
Иан жи дычумэ бэ'ре к'ур, бе бын.

Ле нъха эз нэ стэйра дыбинъм
У нэ жи тэлг'е бэ'ре дур дыбнэм,
У гэло эвэ дынеда мърьн?

Эз р'еща дыкъм — шундада бьднэ мын
Тэ'ва гэш, стэйра, хьшица бэ'ра,
Вьра, бын э'рде, тэнгэ бона мын.

Wэхта эз иди т'ярба сарда бүм,
Мэлтул у нэди шайирэки гот:
— Зар' т'ёшар, т'ёшар гэрэжке нэмьрьн.

1972

ТАМАРЕ МЫНДА

Тамаре мында
Р'ойэ дык'ышэ
У бада нинэ.
Wаки р'энтэ сор,
Р'антэ хуна мын —
Р'энгэки гэрмэ.
Тамаре мында

Э'мър дък'ышэ.
Эз заным, заным,
Чьма пешие мън
Р'o h'эбандынэ,
Чьма дайка мън,
Wəхта сонд дъхвэ,
Наве шэмс дъдэ,
У чьма, wəхта
Жъ мэ дъпърсын,
Wəки эм к'енэ,
Эм щабе дъдьн:
— Эвлэде шөмсын.

1972

К'Е Ч'ЭЛ ДЬКЬН?

Мэһәке әз ль чола мам,
Мэһәке әз мешада мам,
Нынгъве тэ'ве мън вэхар,
Бина кёлилка бэрэвкыр,
К'этым h'ымама ч'эмэ ч'ук,
Qэмэра тэ'ве мън h'ылда,
Вэгэр'ийам шэхэр.

Соцафер'a мэрье вэ мэр
(Жъ wan дынат бина гёла,
Бина гиhe, ава ч'эма,

Бина баे к'очэр, аза),
Сәр мъле хвә фырә, мът'ин,
Бын гör'ин—гърмина шәһәр,
Т'абутәкә зер' дъбърын.

— К'е ч'әл дъкън?

— Ыышбуне!

1972

ХӘWНЕ МЬН

Хәwне мън мешада дъгәр'ын,
Р'адъбын сәр hәч'е қәрфач,
Хәwне мън сәр п'еле бә'ранын,
Динщ дъбын сәр ә'rде бинхwаш..
Сәр п'әнище һиве жи р'адъзен —
Орт'a ә'змий у ә'rде, —
Дъгынижын h'эта р'йа кадъзе,
У бина стәйре дур wана те.

Хәwне мън нә мәзила занын,
Нә wә'dә занън хәwне мън.

1973

*
* * *

Шарна ha дъбэ —
Мэрьв р'адьбэ
Сэр сәре ч'яе ёльха бъльнд,
Һөв занә wәки иди мәзынә,
Хенжъ нәфса wi иди кәс т'ёнә.
У сәре ч'ие, нава э'врада,
Набинә, wәки жере—бәрп'ала,
У дына жерен—зәви, бағ'ада
Чъ дыфәwымә.

Ле ава, кё жъ бъльндайа хwә
Жорда те харе, щие нымз дъгэр'ә,
Wәки хwә биркә, хәлде бъльндкә,
Wәки бәдәна э'rde бәрзк'әт,
Мина мере кё жыне һ'яз дыкә,
Быхэмълинә.

У мере, wәки бина худане
Жъ бәдәне те,
Wәхта хәбате щарна пышта хwә
Һеди r'аст дыкә,
Дина хwә дыдә сәре ч'яе бъльнд,
Дыбинә, wәки сәре wi ч'йайи
Р'ут у тә'зийә.

1973

ПЭЙ ШЭВА БЕХЭWR'А

Бэрбанга събе шэмдане к'уч'е
Р'ости жи ч'өвэ шэстиайинэ.
Р'азе, ч'вик сээр дара алуче
Лури дьбежэ, кё хэве бинэ.

Ба была э'нийа гэрм һеных быкэ,
Сийа даре была бъбэ п'эрдэ.
Тö р'азе, р'азе, ч'өвэ вэнжкэ,
Р'о иди тире хвэ бэрдьдэ.

1973

*

* * *

Xwэ нэкэ һэвале домсийа, фэсада,
Qэнщар'a тö р'уне у р'абэ,
Гълие тэл тö һылдэ жь ацылбэнда,
We k'ара тэ т'yme же һэбэ,

Qэнщие нэжэ бой хъраба, нэмама,
Дъле wan тö щара ша нэкэ,
Qэнщийя, кё р'оке тö дьки бой шана,
Qэнщар'a хэта у бэлакэ.

1973

*
*   *

Кöлилк дьбежын — Р'ожа тэхер:
У дар дьбежын, к'олт у гиňа,
Эз жор дынъher'ым, дынher'ым жер —
hэр тышт дык'энэ, ша дьбэ ныňа.

Qэй бежи п'эр' у бáске тэ hэнэ,
Xwæзи бýфыр'и бэрбъ wан э'wъра,
У сэр э'wъре чил, hэр хёде занэ,
Дыбэ вэлэзи, hесаби xwær'a.

Ч'эм лэмэлэмэ, гази мън дыкэ,
Дьбежэ —wэрэ, эз тэ h'эмезкым.
У hэркé р'эбе аләме йэкэ,
Дэргэ h'эзарэ, эз ви наникым.

hэр тышт дынëда bona мэ hайэ,
Бъжли у шабэ ө'вде хёде,
hэркé э'мърда тэ'лахи hайэ,
Башэркэ эwa жъ мэ—r'вда те.

1973

XWЭСТЬН

Шарна дыкшэзи т'ёне бьмини
Т'ёви дыле хвэ, фыкъре нэр'ын'эт,
Нээ э'вде хёде бэр хвэ бьбини,
Нээр'е у нээ жи авайе л'ыр'кат.

Дэирж'ёви щики инсыз у нэнас,
Бык'ёви дылде мэръве пешын,
Эрд бэйанибэ э'zman жи этлэс,
Гёхе тэ сэрбэ, ба чь дьбежын,

Чь бина тиньн, дэнгэ чь дэ'ба,
Пыш к'ола, дара у пыш кэвъра
Чь фэзиайэ хвэ тэландийэ,
Чь saw дык'ёвэ дыле тэ въра.

Бь хвэ бэйани нава мешада,
Хвэ фэ'мжи, алт'ки търса хвэ пешын,
Быкёжи дуле фэцир нав хвэда
У хвэ быт'эси, шэки тё ида
Хвэйе дынейи, эш жи е пешын.

1972

Р'ЭЩА

Хёде, р'эща дъкъм,
Р'эща дъкъм жь тэ,
Wэки тё бе дъжмън мън нэхели,
Wэки тё нэхели голэгэнитъм эз
У дъле мън динцбэ ве дэшра нэр'ын'эт.

Эз нахвэзъм бъбым щынийазэки зенди,
Ко нане хвэ дыхвэжь хаме дыне дур,
Эз нахвэзъм, wэки бъ дылэки эт'им
Хвэр'а стöхар быйкин—р'ох' вала, ч'эв мэлул.

Шыкър ши э'вдир'а, кё мина дара шин,
Тэ'лаха э'мырда бэрэ ширэн дъдэ.

1973

* * *

Сэр щынийаз дыгърин,
Паше дыкън ч'э'л
У лэзо-бэзо хвэлие дъдын сэр,
Ле аг'рие жи кэвъра тинън
У датинън сэр,
У цэй дьтърсын
Цынийазе р'абэ,
Търба хвэ дэрэ..

1973

*
* *

Эз р'еда дъчъм,
Дъчъм у дъчъм,
У дъбэ р'оке —
Шэвбэ йан събэ —
Эз р'остиши бем,
Кö h'эзар сала,
Дэh h'эзар сала,
Сэд h'эзар сала
Бэри ве дэшре
Эз бүмэи р'оке,
Кö мина нына
Wан шэве бехэw
Хут ван стэйрар'a
Wi хэбэрдайэ,
Wэки та нына
Ние дъч'урьсын.

1973

КОЛА ШЭВЕ

У кёла шэве к'этэ дыле мън,
У т'ави шэва шэhэрэ бехэw
Н'ышийар мам h'эта бэрбанга събе ·
Шэве шэhэра бехэwын т'yme,
Xэwa wан шэва эw р'o дъдъзын,

Кö соңаада щергë бы щергë
Ишьда хwë сар дыр'ежкын ә'рде,
Наңельын, wэки тэ'ри дэмеке
Сәре хwë дайын сәр қире р'азе,
Иане жи даңын сәр р'елсе дыреж,
Бәлки трамвәкә сәрхаш у бехәw
Сәрр'a дәрбазбә, чити—читикә,
Кö әw we кöла бехәw хълазбә.
Шәв дыкә нақә ныкарә р'азе
У кöла шәве—бехәштия we —
Ишәв шәһәрда к'әтә дыле мън.

1973

К'ИДӘРЕ, ЧЬЧАХ

Тö дәстпө дыкы шере дынъвиси,
Н'эзар дыниа те дык'евә нав дыл,
Н'эзар бүрускын мәжкуе тәда.
Тö дычәрч'ыри, тö дып'эр'ыти,
Ле тö нызани —
К'идәре, чьчах у чь тәһәри
Те ве шера хwë т'амки, хълазки.
Оса жи әмън —
Бәни адәмън,
Тöщар нызанын —
К'идәре, чьчах у чь тәһәри
Р'енга ә'мъре хwë әме хълазкын.

1973

ДҮЛЕ ӨНДАҚЫРИ

Мын ишәв хәшнеда дыле хwә өндакър.
Дыле хwә хәбатчи, нәр'ың'эт,
Гәр'ийам, гәр'ийам, т'о щийа әw нәдит;
К'е пырси, готовын, кө нызанън.

Эз чумә милисе, у әз чумә моргे,
Щи нәма, шәжи әз жәгәр'ийам,
Нә ә'змиды бу аж у нә быне э'рде,
Нызанъм әз к'ода әз hәр'ым.

У бе дыл дыгәр'ым у саг'ым, намырьм,
К'е дыгыри—әз кәр'ым у набием,
Дымырьн—набинъм, дыкёжън—дылсарым,
Ма кө хwә бавежым ава ч'ем.

Ве әүр'на бистида, ве дынай нәт'амда,
Waқта hе көл hәнә, шәр' дычын,
Waқта йәк дыгыри, у бесуш щан дыдә,
Эз бе дыл ча быйим, bona чь?

Нәркес wә, хwәйдьлино, хәшна хwә ширында
Нышкева дыле мын р'әбән дит,
Нәсәғын, бынъвисын, щиваре мын әвз:
„Ереван, Мик'аеле Р'әшид“.

1973

ШЫГ'АРЭ

Шыг'ара бинхвәш сәр лева ныңа
Дышәштә у һеди дымърә,
Дымърә у пе жүра хвә бинхвәш
Дыбә дәцифәк, йане жи дәдәк,
Дыбә сәһ'әтәк йане жи р'ожәк
Әмьре мә дәлгал дыльзә, дыбә-
һ'әйфа мърьна хвә һа һылтиңә.
Шыг'ара бинхвәш.

1973

* * *

Ах, дыло, дыло,
Дә бәсә, диншбә,
Бәсә, кө бәни адәмр'а шәр'ки,
Дынегр'а чъма к'әти һ'ощәте?
Жъ ве дәwра мә тё чъ дыхвәзи?
Нава р'ожәке дыне шен набә
Хыраб у қомси зу мъна набын,
Дәwр жи мина тә he һәр'ыһ'әтә.
Ах, дыло, дыло
Дә бәсә, диншбә.

Ле әв дыл к'а қә гәр'а мън дыкә?

1973

*
*   *

Эвар- бу, эвар,
Тә'рие дыңа
Бәлә ишьца р'оже дабуе
У р'еп'е лынғе мәр'а we дәмә
Иди к'әтъбу хвәш мъсылә'те.
У шәһәре мын мәйдан—соңаңа
Хвәр'а къламе эваре дъотра.
Ле қашаңа жъ ч'эв—п'әнщәра
Ишьң дыр'етә ә'рде қиркүри.
— Wәрә әм һәвр'а қашәке вәхён,
- Һынски диниңбын.
— Һ'айран, бырчимә, һәркә дыкари
Тö wәрә мынр'а һöрмәте быкә.
Һынәк дыкарын бежың, кö ә'йбә,
Ле әз шәрм накым.
Һәркә бой ғәнща, баشا лазымә,
Чъ дәсте мын те әз наһевшиным,
У әз дыкаръм
Пә'рие хвә пашын бъ дъл бъдыме,
Дыкаръм хутна хвә сор бъдыме,
Ле бой чъ дъжин
Әм лъ ве дыне.

1973

Т'ЭНЕБУН

У т'энебун жи զә нә тыштәкә.
Сыфтә hәw зани дыне даңә тә,
Ле паше дәрте, wәки әw дынә
Бона тә кери тыштәки нае.
Т'янебун мина күрме нав сева
P'öhl'e тә дыхwә.
Т'энебун мина шыка малхыраб
Тә жъ мәръва, хъраббын йан զәнш,
hәpp'o дур дыхә.
Р'oke жи дәрте, кө әw т'энебун
Тәр'a, дынер'a у т'о жэсир'a
Qә нәлазымә.

1973.

Р'ЭWAH

Шымале ч'ийа,
Щэнубе ч'ийа,
Сәр hәрдö ч'ийа бәрфа чил-дәрдаш.

Ле орт'a шанды,
Нава щот бәнда
Бажаре мъно, Р'әвана мън гәш.

Элэгээ жь вър
Гыридаг' жь вър
Мъсълэ'т дъкън hэвр'a бъ дэшра.

P'эшан мълукэ,
Xwэр'a сэ дъкэ
Мъсълэ'та шан hэрдö щамера.

Xwэр'a сэ дъкэ,
Xwэ шен, гэш дъкэ,
Kö hэрдö щамер р'оке жи бежън:
— Эв т'яфал к'энгэ
Бу xwэйе дэнгэ,
Бу xwэйе нав у намуса hежа.

1973

ЩЫНAB

Эз xwэ-xwэ xwэр'a qэ йолэ начым
У дыле xwэр'a шэр' дъкъм hэрр'o,
Wэхта kö эш дыл щарна дыхвээ
Xwэ бынгынэ.
Ле тё дыхвэни, kö бъ дэсте xwэ
Wi мэрьвир'a qэншие быкъм,
Kö ве дынеда хэнжъ нэфса xwэ
Тё кэси т'ощар нахвээ наскэ,
Xwэ дынгынэ, бона xwэ дъжи.

На, бъра, нэбу,
Даре дынеда эм лэмма дъжин,
Кё bona һөвдö өм бышэшьти
У bona һөвдö хwэ нэһевшинын.

1973

МЕРЕ ЖЬНА НЭХWЭШК'ЭТИ

Хортó, к'ынча бышо, шэрм нэкэ у р'ахэ,
Была жыне щинар тэ бык'энън,
Жыне ацыл дурва we дина хwэ быдын,
We хwэзъла хwэ бинън жына тэ бэхтөмар,
Wэжи тё bona we нэ кё т'энэ йари,
Ле ёса жи бъра у һэвали.

1973

ДЭРДЕ МЭ

Бона мэ дэрдэ, bona мэ кёлэ,
Wэхта кё р'оке э'зизэки мэ
Жъ дынє дъчэ
У дъбэ ах.

Ле т'эбийэт лалэ, т'эбийэт безарэ,
Өw чь һылгинэ, дэwса we дъдэ,
Лэмма жи т'эбийэт
Т'амэ һэр wэхт.

1973

ТЭ'ВА БЬЧ'УК

Нарынщ he шинэ, дэсте хвэ нэде,
Бынелэ, wэки бъгынижэ э'сэ,
Wэхта бъгынижэ, эwe зэр-зэр'бэ,
Сэр ве даре те бъбинни э'сэ
Тэ'вэкэ бьч'ук, кё шэмал дьдэ.

1973

ХВЭСТЬН

Шэхэрэ мэзын, гёр'ин—гырмиңда
Щарна дыхвээвм п'ехас быгэр'ым,
Кё жь ви э'рди, э'рде циркьри
We гэрме һылдым, кё р'о дышинэ,
Кё гэрма р'оже һәрдö лынгар'a
Быгынижэ һ'ёта дыле мын бехэw,
Эз хвө бын'эссым, кё зар'ым диса.

1973

МАШОQE ШЭРАВЕ

Дэсте меръик дыр'ышыфэ,
Шэрав к'аса wi дыр'жэ,
Дыр'жэ сэр дэст у дыгьри,
Wэки чьма бу һёвале
Мэръве бен'ш.

1973

ХЭВНЕДА

Ишээз хөмнеда жь h'ыжийате мэ
Дээршээж hатэ бар дэре мале.
— Нэй, дээрш баба, хербэй чь hэйэ?
— Дыхвээзым, wэкий тё бьби п'адца.
— Нэй дээрш баба, досте ч'уктие,
Дыне йа мьнэ, эз жи е дыне.
Дээрш ч'э'ве хвэ к'ота ч'э'ве мьн:
— Гълие шайирын, шайир ha дьбен,

1978

ХЭВНА ОЭРQAШ

Шэв чил-фэрдашэ у саирэ шэв.
У шэв чэтнэ bona лынга,
Р'е гышк р'азанэ бын бэрфа ғалын,
Р'е wэстийнэ лынга; т'екэра,

Хэмнэжээ qэрдаш сээр дынийа qэрдаш,
Барэки qэрдаш сэр лынгэ шъл,
У qэрэтуки быч'ук у рэш
Лынга шов дька бэста qэрдаш.

1973

СЪБА ЗЬВЬСТАНЕ

Дэрва сёр'—сэрма у дэрва бэрфэ,
Дэрва чир'оика зывьстгяйэ,
Эз рууныштъмэ у щие мын гэргэ,
Бэр пэнщэра мян дарга тузайэ.

Ч'ырл—п'ор'e we даре салынэ,
Эв дыненыха бын бэрфа цэрдаш,
Съба зу или дэнгэ дур тинэ,
У дыниа дьстъре к'лама хвэ хвэш.

Р'эхе п'энщэре сев у höрменэ.
Бина паизе мале дыгэр'э,
Дыли эдълэ дыниа бе к'инэ,
У зар'e дэвк'эн р'азанэ хвэр'a.

Р'АСТНАТЬН

Эм зуда р'астни hэв нэжатынэ,
Qэ чawa дыжи, hэвале мын?

Дыбен, фёр'на мэ
h'эмту горь, фёлч'e дыниа мэ мэзын
h'эвр'a гыреда у пийандэ hэв.
Дыбежын, бэлте, оса дыбежын,
Оса жи hэйэ.
Ле эв жи hэйэ у тё жи зани,

Wәки җёр'на мә
Ә'зиз у жаса, hәвал-hольра
hәвдö дур дыхэ -
У хёде занә, кö к'энгө әшан
Шарәке дыне we р'асты hәв бен.
У чыdas дычэ
Р'астhатыне мә дыha кем дыбын.
У шәв щан дыдын, р'ож сафи дыбын,
Р'озгар пой hәвр'a шунда hәв дыгырын,
h'ысрәт, шак к'ока дара, ж'ур дыбә
Дыле з'вадада.
Tö hәвале мын, мына жи ләзи,
Те myна hәр'i,
Хәбәрданна мә диса нивши ма.
Нына р'яа ә'вда нә кö мәh'еләк
Йан соңацә,
Ле жы т'опа дыне дычэ дыгынижэ
h'етани стайра.

1973.

ШӘВ

У бъла ч'вик у п'шик р'азен,
Р'азен әв кöлилк у дар,
Бъла гёринна р'оже дин р'азе
У бъла р'азе әв мал.

Эзе hышбуна шәва хвәш hылдым,
Жы мале дәрлем фәсал,
Wәки чәв чоле h'ыш у дыле мын
hәвр'a барышбын бе зар.

Бе шэ́да, т'энне пе нура стэйра
Эзе хвэ бышом т'эмам,
Шэки т'эмъз бым h'эму фылера,
Жъ h'эму фыкъре инэмам.

Эзе хэбэрдьм шэва h'эмълэр'a,
Эз сöр'e шэвье заньм,
Эзе хэбэрдьм дэнгэ шэвэр'a
Шьвета досте амьн.

У щэхэнер'a эзе хэбэрдьм,
Шэки заныбым к'емэр
Т'оза дэшрамэ hеч'ым, иэтъштъим?
Иане жи хвэйн-хёдемэ,

1973

*
*   *

Эз р'ут у тэ́зи
Дыхвэзъм дэрем шэва һавине,
Дыхвэзъм т'эви шэва һивэр'ан,
Т'эви һышбууне у щэхане бым,
Кö сöр'a дэшра мън h'эмез бъкэ,
Кö һышбуун быбын зэргэ дъле мън
У щэхан мънр'a мъсълэ'т бъкэ,
Кö бэрэ к'e бүм, нына бүмэ к'e,
К'ойэ дэстлебун у аг'рийа мън.

1973

ДҮНЕ ХВӘШЭ

Тö hерса хвә миңа пыншър'a бавежә,
Тö wан' к'ынша хвәкә,
Кö жер'a дыбежын:
— Р'ожа тә хер.
У дәрк'эвә дыне дылг'эмъз у бек'ин
У сълаве быдә ѡ'вда, дара, ж'ола,
Шабә bona э'вра—кәрие э'змин.
Кö баңшъван дајко,
Шабә bona тә'ва ширын у р'э'м,
Нава hэр тыштида хвә бъбинә.
Бадә тö hерс дьби сәр дыне аләме
У дыбежи, wәки дыне лап хърабә,
hәркә дыне р'асты хъраб буяна
Зуда, зуда, бъра, тышт нәдьмә жь we.

1973

*

* * *

— Чаша дъжим?
— Гәмри дәшә
У мъл дәшә жь ёша кәвн
Жь we эште шәве дыреж
Хәw нак'эвә hәрдö ч'э'ва.
Р'еда нъкаръм зу hәр'ым,

Бин дъч'ыкә.
Жъ мътала мәжкуе мын
Чаша т'ыфал лал дыналә.
Чъ жи нәбә, э'мър хвәшә,
Дынийа башә.

1973

ГОВӘНДА БӘЛГА

Дәф-дә'шәтә ңиав бағ'ада,
Бәлгә дара шәшиянә
У к'әтъынә ңиав говәнде.
Бае динък зёр'не дыхә,
Бәлгә дъдә пәй хвә дыбә,
Сывык-сывык дыгәр'инә,
Паше, шәхта бәлг дышэстын,
Гыран-тыран дыгәр'инә.
Дыр'әфъсын ашқ, назани
Дыр'әфъсын иәкаивази
Бәлгә h'әзар щур'ә, р'энги,
Бәлгә сәр бае жир бәнти.
Мәръв жъ р'әмш у р'әнгә шан,
Мәръв жъ ашқ у дәнгә шан
We, дәма хвәш h'ъжмәк'арын,
Дыле хвәда диса зар'ын.

Эш к'е дъбе,
Wəки памыз шинн, мърынэ,
Ахър эш бәмлг к'эло-бина
Бынареда хәбътина
У нына жи
Мина хојт у физе гёндэ
Хвэр'а к'әтънэ говянде,
Хвэр'а к'әтънэ говянде.

1973

ШӘВ ЧОЛЕ

Ниые шәве, wəкта хәш нәдък'эт ч'ә'ва,
(От'акеда гәрим бу, эйда худаине бу),
Нъзам чаша, жь к'ö баки динък, һенък
Һат у хвә авитә сәр деме мын бехәв,
Жь щи р'акыр, бирә тө'ристана чоле,
К'идәре бын лынгे мында һе гәрм бу э'рд
У выр э'змане р'аш к'öлмә баран р'ашанд,
Кö эз сәрч'ә'ве хвә: ғә на һынж бы'сом.
У мын һәш нынгерин баје р'ебәре мын
Иди мина буйә у эз мамә т'әне.
У э'зман ше дәме кырасе хвә тә'ри
Һеди-һеди дехә у синг-бәре э'змин
Иди дыбырьсә нава стейре гәши.
Р'еда лоде гиңе мина жынекә би
Безар сълав да, мын, к'ашкыр бирә щэм хвә,

У өз п'ашла шеда-һәла бинхәш у тәр' —
Р'азам та ә'щеба, кө жер'а дьбежып —
Нура събе.
У һәма we дәме пыш ч'ие р'o дәрк'әт:
— Съба тә хер.

1973

ЧЬМКИ МӘРЬВЫМ

Чъдас ә'рд һ'ышкәбә,
Эзе к'ока хвә дыһа зә'ф җ'уркым,
У һәркә тә'в жи бъғыжылини,
Эзе бәлгә хвә лап дашәшиным,
Р'ут у тә'зибым, кө мына настьым.
Эз ёса бүмә, эзе ёса бым
Нава җёр'нада.
У т'ё хәзәбе т'арице, дыне
У т'әбийэте
Т'оңдар ныкарый пышта мын җәмиин
Несия бъыкеный,
Чымки мәрьвым,
Чымки щынат у щә'нъиме зашым,
Чымки бъ җср'на бона we дыжим,
Кө щә'нъиме жи бъкъмә щынат.

1973

*
* * *

Дъчъм дък'эвым п'ашла тэ'рие,
Нав һышбуңеда эз ындо дъбъм,
Шэв гэрмэ миңа шэва бэр'ие
У т'онэ пырса: һәбъм—т'ёнәбъм.
Кöлилкек шәве бъ бинәкә хвәш
Мын сәрхвәш дъкын лъ баг'е т'ор'кыри,
У щәһаңеда дыне ча бәраш
Дъфътылъ лал у хвә бииркыри.
Щәвәкә бенав дъстъре бехш,
Шәв нәрмэ миңа мәхмәрәки ф'еш,
У дыне хвәр'я р'азайә бехәм —
Дылда сыйекә ә'дъли у гәгъ.

1973

МЭРЬВ Р'ЕДАНЭ

Бын т'акәрада ф'е шастийланэ,
Ле әш ф'е занъын, шәки бона шан
Пәй хәбатер'a զә на шәв һәнә,
Шәкта динш дъби бъ дъл у бъ шан.

Дэр бынаре ав щына дък'эвън
У хвә кәвъра дыхън бе гоман,
Ле дәм те ав жи ә'сә динш дъбъцъ
Бой шан жи, һылбәт, һайә ду-дәрман.

Э'рд бъриндаир бу жъшэр' у дэ'wa,
Сингэ wi h'эзар дэраа өллаштын
У э'рд жи р'о же һат сээр h'эмдэ хвэ,
Гот: —Wэхтэ диса хвэ хвэшкъм, гэшкъм.

Шэр' хълаз буйэ, р'е неса дъбын,
Бане шэвьти шэве hивэр'он
Пе мэлх'эма бе лал hенък дъбын
h'этани събе, h'ёта дэрэе р'о.

Дэрза багэрэ йан р'о дык'энэ,
Шэвэй йане нур э'змин дыбарэ,
Мэргв р'еданэ мэргв ньзанэ,
Kö әве k'энгэ хэма хълазбэ
У эв р'ож бой wi we к'энгэ wэрэ.

1974

СТЭЙРА МЫН

Эваре диса стэйра мян зер'ин
We гази мянкэ, кё жь мал дэрэм,
У дыле мян зар' у р'öh'е мян дин
We мянра бежын: —Р'абэ бывэр'ян.

У we хэбэрдэн лынгэ мян диса
Гиhaе шинр'яа т'оза э'рдэр'a
У ч'эвэ мянне минани hэр сал
Бен гьредане лал we стэйрер'a

Орт'а з'змин у ә'рле һегъинда
Дыле бъстyre хут шан к'лама,
Кö әw нэшнеръ бъстyre шэһеңда,
Лъ к'ö әw дъбә һесире хэма.

У wæхта бэни адэм гышк ү'азен.
Сэр п'эр' у баске һышбуна дылдар
Бъ дылэки динщ эзе шунда bem,
Кö сыбе диса бъжим бой ә'вда.

1974

Д А Е

Дае, ныha к'e we мьир'a бежэ:— Лao,
У пэй мьрына тэр'a зар'отийа мын жи мьр.
Мэрие бащдэнбащдэ we наве мын һіблдън.
Зар'e мьнэ бехэм мьир'a бежын:— Баво.
У готъне шаңда дыбәю кё әз быбнem
Һ'оба т'амъз, мэзън, һ'ысрэгта дыле шан.
Һэр кэсир'a һинэ, кё наве шан дыбон
Оса бъ дыл у щан.
Ле т'о кэс мина тэ иди наебе: —Лao,
Чымки wæхта хатыре хwэ тэ жъ ә'мьр хwэст,
Тэ бе вагор'андын зар'отийа мын жи быр.

1974

ШАЙИР У ШЭВ-

Ба хэвр'а чуйэ, ав дынчыжэ
We даме һышбун гохе хвэ дайэ
Сэр дыле дыне,
Зэрье we дыбие.

Шайире бехэш
Хэм-дэв'е роике азитэ аве
У нына бэрэ хвэ дайэ эзман
У стэйре дурр'а бе зар у зьман
Мъсълэт дыкэ дархэца дыне.
У кэс ньванэ, юу we шэва хвэц
Нэвр'а чь готын
Шайире бехэш у эв стэйре гэш.

1974

*
* * *

П'ястэг'ист кээтэ няав бэлгэ дара,
Нышбуна шэвэ тээр'ьби эди,
Шэвэ хэбэрда бь һэзвар зарса.
Qёрбана мян кыр сөр'е хвэ нэдир,

У эз бь хвэ бум п'аржэ шэвэ,
Дэнг у сэдае шеда һэллийам,
Бумэ стэйр у һийв, хёшига аве,
Бумэ һэзвар сөр' бь р'өх'е хвэ т'ам.

1975

БЫНДАР

Бындар һе хьшимэ у бъ дэсте хьшим
Шэв у р'о дынисэ шере хвэйэ пешын,
Ч'эм we аза буунэ иди дыкын хёшиин
Дар обр'а дыле хвэ тэ'вер'а дьбежын.

Дыле мэлтул бъла п'энцирье хвэ вэкын,
Бъла хэвэе р'айбын һ'яму ч'эрве гырти,
У гышк, к'е кэр' нинэ бъла р'айбын сэкын,
Чава дэрва бындар дыстъре бъ шерти.

1974

ОСА НЭБЕЖЭ

Те диса бежжи:— Ише тэ нинэ,
Мишил һэр щара тё быхэбътэ
У айльха хвэ һ'ялал бъстинэ,
Нане хвэ быхвэ.
Һэр'э к'елэка жына хвэ р'азе.

Эз дыхэбътэм,
Айльха хвэ жи, һэмьн, дъстиньм,
Нане хвэ дыхём,
Дыкым кё р'азем,
Ле хэв we дэмэ мыйн дьбэ к'уви.

Эз шэве тэ'ри дыщер'ъбиньм'
Хвэ быхапиньм, кё һэр тышт башэ,
Кё эв дынийа мэ бь р'яа хвэ дычэ,
Кё ашё ә'мър چывета бэрэ
Бәни адэма диса дынэрэ,
Ле ча дынэрэ?
Гэлю әш ә'мъре щаһыл-шишана
Зэ'ф набэ гор'е у гор'стане.

Һ'эвар мыйталэ бешарм, бет'өшүшэ
Шэве тен т'ыме дээрэ мыйн дыхын,
Шэмдана мале һ'өггани събе
Р'уе мыйнда диса ньжарэ р'азе,
Чаша р'уе дынийа мэ нэр'ын'этда
Хвэ-хвэ р'аназем.

1975

М Э Р Ъ В

Ниви дык'энэ,
Ниви дыгъри,
У кэс ньзанэ —
К'энэ гырие ши.
Иане пырийэ
Эш к'эн we даме?

Мэръв ёсанә,
У кәс нызанә —
Әw иро к'ийә,
We к'ибә събе?

1969

Д А Р

Дара т'әне, р'әш. Мәлүлтийа р'әш.
У дар چ'ығыле хwә, ч'ығылт-дәсте хwә
Дьрежкъриә бәр ә'змане безар,
Же р'әща дыкә, кö әw bona we
Р'ое бышинә.

Чарнъкале we бәрфа чил-қәрәаш
У сәр бәрфа чил мәлүлтийа р'әш.
Ахър дар въра хъшина шин бу,
Шәрава р'ое въра вәдъхар
У сархwәш дыбу.

Tö, т'опа дынә, зу бъфтьлә,
Tö bona дарә зу р'ое бинә,
Kö әw р'әш нибә мина жына би,
Kö ве бәстеда хъшина we шин,
Шабә у бъжи.

1970

П'ЯРА

Сълсылэт бүнэ п'яра,
Qöрнэ сэр хвэ бырынэ,
Ле фэрнэ сэр шан п'яра
Иш, кърыне мэрьва
Гиһандынэ мэ.

Сэрэ шан п'яра дурх
Нав мъж, думана майэ,
Мъже бъди бэр шурх
Нахи т'ощар дё кэрга,
Эх съхэ, съх жи майэ

Стуне п'яре өдими
Щина бър'инэ иди,
Лэма жи гэлэж т'эмми,
Ко пешие мэ шандынэ,
Нэгынчтынэ мэ.

1971

Н'ЮШЭТ

Дара гэлазе р'оке бындаре,
Wэхтла сор бъбуң иди бэрэ we,
Р'абу у хотэ въэр дара чаме:
— Тö чь сэкьни мина шьвдаре.

Нэ бэрэ дьди, нэ сийа тэ *һэйэ*,
Бе бэлг—*э'лишат*, бе бэлг—*мэсцэрэ*,
Өв чь дэрзинэ сээр ч'ыцье тэ,
Дыбэ дыхвээн т'эрзиби *э'сэ?*
Ле дара чаме щаба *we нэда*,
Гэлэ чь бежэ щинария *qöр'э*.
Дара гелазе *һ'эта эвари*
һафас хэбэрда, кё дара чаме
Сэре *we эшия we хэбэрдане*
Ү щаба *һа да we сурэтсоре:*
— *Нээр кэс дынеда дэвса хвэданэ*,
К'е кери чь тэ, мэрьв *р'ынд* занэ.

1971

М Е В А Н

Хырабэ, *wэхта э'мър у дынеда*
Мэрьв меванэ.
Лэма жи *һэслэ хэлдэ сийар нэбэ*,
We тэ пэйакын.

1970

ДЬQЭWЬMЭ

Дъqэwьmэ шэве h'ыштар дьби щарна,
Хэw нак'евэ ч'эва h'эта сьбе

У тё дып'эр'ти нава щи—нъвниаь

Дьbиен, жо шэва бекэw qэ чь дьбе.

У мъталэ тэp'я дьбын p'ебэр, h'евал,

Тё дыгэр'и нава мэзила у wэ'dэ

У щарна h'эw зани, wэки эw шэве лал
Мътале тэ дьбиец бь гоhдари h'эр дэм.

1975.

hАВИН

hынгъве гэрме

Дыньфытэ сэp' баг' у бостана,

У тэ'в ве дэмэ

Дьхэбьтэ ль ч'я у арана.

Tö бысаq'я

Бьбие чаша сев. h'орме, шьвтэлэ

Ныha h'эр дэра

Бь ширнаева дьбынэ h'эмлэ.

Сэ дыbиенныжэ

Бын сийа дайреда бэр дэвэ аве.

Нийвирю ньмежэ

Бона hынгъв у ширнаама тэ'ве.

1972

ФЬРQИ Т'ОНЭ

Орт'a мын у ве даряда,
Башэрики, т'ё фьрди т'онэ.
У wехта даре дынеда
Өз һие бефэ'm у ч'ук бума,
Wеik ве даре де-баве мын
Т'ыме мъфати мын бунэ,
Wеiki т'ё ч'өлве нэ'с, дъжмын
Т'ощар зийане нэдьн мын.

Чь бежи те сэрэе даре,
Чь бежи һатэ сэрэе мын
Мэ тэйлахкыр бэр бағаре,
Мэ сёр—сэрма жи дит, ғәмьи.
Гәрма һавине мэ вәхар
У пе баҕане мэ хвә шушт
У мазын бун тайах, к'обар —
К'ок эрдеда, сәри лъ ә'zman.

Бае дынэр'a хәбәрда,
Шилгина тэйира мэ сәкър,
У нав һышбуна шәведа
Т'эви стейира мэ ғысәкър,
Ныһа дар бәре хвә дъдэ,
Һенкайа хвә хышинна жәрм,
Мәръв бәре we һылдьдэ,
Же р'азийэ бъ дыл-щәгәр.

Ле бэрө мън шерын, кълам,
Щарна ширыны, щарна тә'л,
Щарна дэвж'эмни ча сълав,
Щарна жи, чь бежжым.. бе тә'м.
У эм дъжин—эз у эв дар,
Бэр бае сару тә'ва ширын,
Щарна пыр'бэр, щарна бек'ар,
Ле мэрэмр'а т'yme амын.

1971—1975

СӘWTE ЗЬВАВЕ

Кöр'е мън нына зываве дыхэ,
Кöр'е мън нына эм биржырынэ,
Ве дэма ширын нэ быххэ, вэххэ,
Нэр т'энэ быйбие листка wи хвэгт.

От'аха мэдэ наха, ве дэме
Барана сэвта сэр мэ дьбаэрэ,
Ой дышо, дьбэ цылера дэвре
У хаме дыне нахелэ вьра.

У эз бир дыкъм h'эму кёл, дэрда,
Бир дыкъм, wэки р'аназем шэва,
Набхем чь hээ, чь т'ёнэ дэрва,
Дынийакэ дыне дьбиньм ч'э'ва.

Дэ лехэ лехэ кёр'е мын дэлал,
Qэ на фасэже һесабым выра
У паше диса бь к'эла дъла
Назырьм бона хэбате, шэр'а .

1975

Э В А Р

Гэде мын к'ытеб һылдайэ дэгта,
Хвэ биржырийэх хвээр'а дыхунэ,
Гази ши дыкым we дэгээ фэста,
Ле эш мын набие. Была быхунэ.

Дээрва эвара мэхмэр дымешэ,
Гази мын дыкын дэнгэ эваре,
Эз жь эйшане дыкым т'өмашэ,
Ча зар' дылизын дээрва бэр дагре.

Һәма чь хвэшэ у бэр лынгэ мын
We дыненыхээ п'ышника гэврьк,
Мын т'yre хаме мын иди кемьн
У мын р'адмусэ баки нэрм, һеных.
1975

БЭРФА ПЕШЬН

Ахырие бэрфа пе'шын дыбаирэ,
У тэ'зибуна р'эш мына дыбэ,
Һәма т'эмьзэ, һәма нэсарэ,
Т'yre һ'ыкийатэ тээр'а эв сыбэ.

Баётъке гэвэрүүк сээр бэрфа цэрэгцаш
Бадэх хвэрынэ хвээр'а дыгариин.
Нүүн ч'ьвийке мян, р'ожа бой хвэ р'эш
Быфыр'ын, шэрэн бэр п'энщэра мян,

Быфыр'ын шэрэн бэр п'энщэра мян,
Эз шэ нахиельм бырчи у т'энэ,
Была хэмэе шэ быйн хэмэе мян,
Эз быре шэмэ, эз шэ h'эйране.

Была быйбарэ мъразэ мэ чил,
Была гыликтэ h'ыкйате цэрэгцаш,
Была быйбарэ у бьбэ к'эфил
Боно бываара h'ешин у бинхшэш.

1975

Э'ВДАЛЕ ЗЭЙНЬКЕ

Ишэв бэрф дыбарэ, бэрфа чил у цэрэгцаш
Сэр дыниа р'ут-тэ'зи, сэр э'рде h'ышк у р'эш,
Ишэв эз т'энэмэ бэр ве h'ыкйата чил
У цэй дыбнэм дэнгэ колие нээзж у жир.
Ишэв бэг'ира мян дыстыре к'ылама хвэ,
К'ылама гарм, э'дэл, к'ылама р'оже хвэш,
У эз дыненжжым нав h'эмеза гармэ,
Ко бона мян буйэ мэрг'ал бэр сөр'-сэрмэ.

У эз дыңеңиңкъм у нъзиңым чаша
Бе h'эмди хвә щида хәрп'a дъчын awa
У хәвшна ширында дыбынъм дылбърин —
Ә'вдале Зәйнеке сәрдот, п'ехас, фәкир
К'уч'еда т'ак-т'оне хвәр'а р'еда дъча,
Хвәр'а р'еда дъчә бе р'ебәр у беч'ар,
Дәсте хвә дишара дып'элинә фәсал
Ә'вдале Зәйнеке кор, бе шъвдар у жар.
У сәр мъле Ә'вдал у сәр п'ор'е Ә'вдал
К'уч'а bemәръвда бәрф дъбарә фәсал.
Сәри сылы дъбә у тә т'ире әш кал
Нә жь ве дънейә, бе малә бе п'эрғал.
Кәсәки хöдане хере вър т'онинъ
Дәсте Ә'вдал бъгърә, сөр'-сәрмә дәршина.
Нүн к'öда щәйнъмин,-мир, h'акоме qör'ә,
Ахър бсй wә бу, кö Ә'вдал шактке дистра.
У эз h'ышайр дъбъм жъ хәша хвә гыран,
Хвә давежъм к'уч'е, чаша тир жъ кәван,
Kö hәр'ым hәшара Ә'вдале Зәйнеке,
hәшара быре хвә лъ ве дыниальке.
К'а к'ёйи Ә'вдалю, к'а к'ёйи быре мън,
Wәрә быра, wәрә, бък'азә мълә мън;
Тә бъбъм мала хвә. Ле безарә к'уч'ә,
Т'ö кәс сәр бәрфа чил наһелә т'ö р'ечәк,
У бәрф ha дъбарә нәрм у назык, ә'дъл,
Әш гышк хәвшна р'ашбу, hәрә ф'аве, ай дъл.

1975

БЭРФ ДЬБАРЭ

Бэрф дьбарэ сэр ван дара,
Сэр ван к'ола, сэр эрде р'эч;
Бэрф дьбарэ h'аму дэра,
Дьбарэ сэр п'ор'е мын р'эш.

Бэрфа э'мър бе р'э'м, исаф
Сыги дыкэ п'ор'е мын р'эш,
Ле дыле мын диса, диса,
Дъжи быйара хwæйэ гэш.

У ве дэме бын ве бэрфе
h'амлэ дьбэ эв з'рде р'эш,
Wэки wэхт бё, бьдэ дыне
Э'щеб—быйара хwэ бинквэш.

1975

ШЭВА ТЭНЕ

Нъзам чьбу, хэwа шэве жь мын к'увикър,
h'эта сыбе стэйре дурр'a мын пъликър,
Чымки ишэв кэс т'ёнэбу, кё мын сэжэ,
Р'абэ бежэ: —Сёр'a дылжэ хwэ тё вэка.
Кё баре дыл qэ на h'янэки сывкбэ.
Кё шэва тэ qэ на бе хэм у бе чыкбэ.
Дыцэвхэмэ тё дьмини щарна т'энэ
У кэс т'ёнэ бе h'эваря тэ we дэме.

1975

* * *

Эз шэстийамэ жъ газыне тэ,
Ньфыр' у ч'ер'a,
У эз бэр дынне шэргүм дыкым бой тэ.
Чьма тё дынне дыди бэр к'ера.

Чь хырабэ эв дыниа мэ р'онък,
Чь кемэ выра bona мэ— бэнда,
Тё ha дьбежки һындькэ, һындьк,
Йэк һәбә бежә, кё тэ да чь да.

Осай: дынне, к'е кё зэ'ф дьдэ,
Иңдьк һылдьда,
Ле е мина тэ тыштәки надын,
Чар фолбә дынне ньфыр'a дыкын.

1972

ЛАВА

Эз чәнд щара wәr'a бежъм: —Иышбын, һышбын,
Шәз нэ bona цир'ин-цар'ине сөркшәшын,
Иүн шәрмжын жъ ван стәйре гәш, һива дәлал,
Иүн шәрмжын жъ п'әнщәре р'әш, соңаң лал,
Иүн шәрмжын жъ ве һышбуна бъ сөр' т'жи,
Wан мәрьва, кё bona wә hәрр'o дыжийн.

Хәwa ә'вда, wәхта събә диса бъжи,
We bona wә бъбә h'эзар хер у хwәши.
Нүн нәкёжын хәwa ширын, һышбуна к'ур,
Нәбын щәлат бой хwә у бой дыниа мә нур.

1975

ҺАВИН

Мын һавин диса дайә пьшта хwә.
Эз дәрбаз дъбъм нав зэвийар'a,
У тә'в хöдана пьшта мый дъхwә,
Наңелә динищбым у дьбе—hәр'э.
Бәстә у р'астә, т'ё щия си т'ёнә,
П'ор'e сэре мын wе дышәштын,
Паизә зуда выр сымъл дайә,
Һавине әз сәр пьшта хwә дъбъм.

1975

ХӘWН

Дыле хwә р'оке э'rдеда вәшшарт,
Быңаре әw дыл шин бу у зил да,
Т'yme сълава тә'ва гаш вәгърт,
Мәзын бу сәрбәст, р'оке жи бу дар.
У саләке жи әw дар бь бәрә,
Т'эви дарю дын к'обар дыхыша,
Хыраба бәр хwәр у гот: —Чь тә'lә,
Qәніща хwәр у гот: —Ширын у хwәшә.

1976

ДҮЛЕ МЭ ДЬМАШЭ

Бэлг иди дадьшэшьн,
Барф иди дыбарэ,
Дыле мэ дымашэ,
Дыле мэ дыналэ.

Wэхт hэбү, wэки эм
Щаыл бун у бехэм,
Тёнэбүн бона м...
Нэ синор, нэ wэдэ.

Мэ наар у нура дыл,
Мэ фэшат у ацыл
Да ёр'на хвэ дъжвар,
Да мэрье беп'ар,

Дирэнг эм наскырьн,
Дэрэнг-ғимэлжкырьн,
Горина дэшреда
Эм hэвдö бир дыхэг.

Бэлг иди дадьшэшьн,
Барф иди дыбарэ,
Дыле мэ дымашэ,
У щарна дыналэ.

1975

БЭР ХВЭ НЭК'ЭВЭ

Бээр хвэ нэк'эвэ дылте бүрэндэару
Зэвтиэ эша хвэ нэжэ цар'э-цаар',
Эм мэрын wэрэ шывета меря
Рийн хвэда нэр'ын бе ньфыр', ч'ер'a.

R'енгя мэ нына, r'аста, чэтынэ,
R'екэ дын нэсгар', r'екэ дын т'омё.
Wэрэ эм бэдэн т'эрка газынэ,
We нивийа мэнэ э'мър у дыне.

1975

ПАИЗА ДЭРЭНГ

У өзмсн диса гагур у фыр'ежэ,
Р'е диса чэтын, диса дырежэ.
Зэви дырунэ, баг' сэцвр'инэ,
Дар у к'ол иди р'ут у тэ'зинэ.

Лэглэг фыр'инэ бээр'ие дына,
У нелинэ wan сесинэ нына,
Бэц иди настрай шывета бэрэ,
Ба дыр'эдьсэ нына бедэрэ.

1975

НЭХВЭШХАНЭ

Qəraxe шəhər, bər dəve geli
Bəribañga sъbe bəi̇t'yk dыstъrən.
Съба wə хербə, ч'вике т'ели,
Хəр у xwəzhiibə бɔй wə ль дыне.

Гэлие hымбэрдя ч'эм лəмə-лəмə,
Qəй лүри дыбе, кö диса r'azem,
На, ч'эме дəлал, бынхəр' ч' дəмə
Гышк h'ышh'aip дыбын, эз чаша r'azem?

həwa hienyikə u binnejkə xwəsh
Te дыгынжə мын жъ həshnaiia tər',
У эз бир дъкъм дыле xwə nənwəsh,
Шэве xwə бехəsh u дəмə хəдər.

Wa r'oie hylat pыш ч'ийae hымбэр,
Эз h'əməzjkyrm пе тиранще xwə,
Диса бырьфи, гэш бу дор у дэр,
Дынай ишьда r'oie vədýxwə.

1975

ЭМЕ ДИСА

Диса нэhыштын дəрем жъ мале.
Боня дыле мын диса търсийан,
Шына к'этъбу баё шьмале,
Дычу дык'этə hər qöлч' у щийан.

Дылэ мын р'эбэн, дылэ бьриңдаир,
Ныһа жи әв ба бой мә бу хәта.
Бәр xwә нәк'әвә, әв р'ож, бае сар
Дыреж нак'ышинъи, we быйын бәтә.

У әмие диса дәрж'әвъи бе хәм,
Софафе дыреж диса быпивъи
У h'әсааб накын т'ё сәһ'әт у дәм,
Ле ныһа, дыло, wәрә сәбържын.

1975

ДӘРМАНХАНӘ

Надаас дәриман мын харийә,
Wәки бүмә дәрманханә,
Чаша кә жъ дәрманхане,
Бина дәримана жъ мын те.

Нәр'ым чол у чольстане,
Нава гиһа у көлилка,
Wәки чаша жъ гольстане
Бина көлилка жъ мын бе.

1975

ГАЗЬН

Мын биркърийэ тэ'ма ава сар,
Тэ'ма шэрлаве биркърийэ мын,
Дöх т'эмашэжкыр, кё чаша безар.
Дэсте хэлцеда щыг'арэ дьмыр.

Эз биня قاشه нак'шиным эди,
Һэрдö льнге xwэ фэсал давежьм,
У ньзам чаша эз һеди-һеди
Бе иш дьшэстым у дьхенъжьм.

Дынеда э'мьр диса дык'элэ,
Гази мын дыкын h'эзар дээнт у бин,
Ле дэфа сингда һеди дыналэ
Дыле мън р'эбэж бърина хайин.

1976

*

* * *

Ох, чь р'ожэжэ гыранэ,
Чь р'ожэжэ гыранэ,
.Р'ожэжэ мина эша дыранэ,
Мина үолынща р'увийайнэ.
Беh'ышо, кэр'бэ, бъсэqыр'э,
Пышта тэ нэ һёвалэ,

Нэ ногърэ.
Кэс набе—чъ h'алс,
Чъ h'эшалэ,
Чъ h'эшарэ.
Чъ р'ожекэ гъранэ,
Р'ожекэ мина эша дъранс.

1972

ДЭWРА МЭ

Бавé мън wian сале мина h'ыкй ата кэвн
Р'оже хwэ wэk лынгэ дэва дъпивандын,
Ле bona кöр'e wi ван р'оже мэ бехэш
Фыр'ындэ бэс ниньн.

Ле дыл диса чаша дыле бэрэ майс,
Нээр т'энэ баре wi h'ынэж гыран буйэ.
Дэwра мэ шабуна дыжна мэзьн дайэ.
Кёл жи зедэ буйэ.

1973

ХЪЛАЗБУНА-ШЕР'

У r'e h'эр'яа хwэ лынгэ мън дыхьст,
Ав жи дык'этэ соле мънэ кэвн,
Эз хwэр'a дьчум нава h'эр'ие, нава аведа,
У лынгэ мън жи wэk ви э'рде шыл

Лап гъран бъбуң.
У баҕан баҕи
У эз к'ыншава һ'ымамиш къръм,
Ле эз ha дъчум
Нава һ'эр'иे у нава аве,
Бын баҕаннеда.
Т'алаша мын бу,
Эз бистсали ҕум,
Дынеда т'эзэ шэр' хълаз бъбу.

1973

БЫҢАРА АЛТЫНДАРИЕ

Р'ожәкә хвәш бу, р'ожәкә сағи —
Нәһе гёлане, сала чылпенща,
Саг-сыламәти, дыжи у һәйи
Мина ве р'ое, мина ван п'энща.

Дыл минна зар'a бе хәм у бе дәрд
Дыхвәст дәрк'әта жь қәфәса синг,
We дәмә бәр тә к'ол у дар у э'рд
Дына гәш бъбуң у дына шырин.

У де р'амуса мъле көр'e че,
Мъле ши сәңгәт-дәрба шэр'e р'аш,
Мъл, кő паңышкър һессыре р'уе де,
Бой дынә ани әв быңара хвәш.

Ле сәр сүрәтте әскәре сәqәт
Һесыре зәлал көр' гөлөл дыбун
Бсік һәвале хwә көшти у э'фат,
Бой ве быңаре, кө ани шабуң,
Һесыре шинje,
Һесыре җайе.

1972

ҺӘВАЛЕ ШЕР'DА

Р'асты һәв һатын һәвал у һогър,
Кö дәштта шер'да wан сале гыран
Хұна хwә һ'әлаң т'әви һәв қырын,
Бъ сонде мәріа һәвр'a бүн быра.

Р'иа wан дырәж бу, чәтүн бу р'иа wан,
Біаре дәрід-кёла щә'нъма шер'да
Wана сәр мъла бър ча п'әләшан,
Кö дынje аләм нәфәсе һылдә.

Дынеда дәwса лынгे wан манә,
Манә мәзәле wан лаше дылшер,
Ед кö нәгъништын р'ожа алт'ындар,
Ле р'e вәкърын bona we р'оже.

Р'ожа гөлане ш'веита быра
Р'асты һәв һатын һәвале хуне,
У т'әмәнә бу бәр wана быңар
Бой быңара, кө wана да дынe.

1975

ДЭР БЫНАРЭ

Дэр бынарэ,
Дэрва шылэ у баранэ,
Нэстунгэ мян диса дешн,
Эз эзизе кёр'е хвэр'а чаша бежьм,
Чыма дэгчын нэстунгэ мян.

Шэр' бу, дэ'ш бу,
У waxta шер' тыштэк нэбу
П'ыр' бынабу,
Эш тышт хэш бу.
Оса нибу чаша нъха,
Waxta кари т'ер р'азейи,
Ле нызани
Чыма эш хэш буйнэ к'уми,
Жъ тэ дэр'евэ,
У щи-нъвине нэрим, гэрмда
Шэвэ бехэшэ жына тэ
Ле we нене, ле we нене
Жъ мале дур, дур жъ ыне,
Waxta дылоп дыкыр э'зман,
Waxta нэрдö ч'э'ве р'эбэн
Дышшыгин бехэштие,
Н'ал нэдымга дэст у лынга,
Э'рде н'эр'и
Э'рде ль к'ё ав бьбу гол,
Тэр'а дыбу щи у нъвин,
У we даме

Сöр' у сäрма т'опа дыне
Гоште тäр'a
Дьчу дъгыништæ һäстунга.

Дäр бынарæ,
Дäрва шылæ у барынæ,
Һäстунгæ мын диса дешын,
Эз э'зизе кöр'е хвэр'a чаша бежъм.
Чыма дегын һäстунгæ мын.

1974

Ш Э Р'

Эва дö р'ожкæ ө'зман дыпьри.
Эва дö р'ожжæ
Р'ожа һавине мәлүл у сарæ,
Жер шин, жор гәврæ,
Эва дö р'ожжæ сәре мын шылæ,
Эва дö р'ожжæ дыли нә дылæ,
Эва дö р'ожжæ, кö һäвале мын
Дыбе: —Бырине мын диса дешын,
Кö жь шер' маңра.

Эва си салæ,
Бырине шида һäла һe шэр'э.

1973

QИР'ИНА ТЭ

Qир'ина тэ шэре фыр'ка мыйэ
У ээз дыхэнъцым жь we фир'ина тэ,
Дыхэнъцым awa си сала зедэтър,
Си сала зедэтър цир'ина тэ дыбнem,
Qир'ина, кё шэва кэр' у лайл шэржекър.
Tö we р'оже wэстиайи hати,
Гыранийа хэбате сэр лынгэ тэ
Минна hэршцар тээр'a дыжнатэ мал.
Шэхэр' wэстийибу у р'азабу чэхэр,
Хэва нэр' h'этда вэдьшьници щарна
У хэшинеда дыбынист гёр'ин-гырмина шер'.
Tö we р'оже wэстиайи hати,
Жь хэбате hати мала хвэ сар,
Ч'ыра тэ кор минна бэхте тэ кор
Ишыца бег'ацэт р'етэ бэр дээрэ тэ —
Вырия hивийа тэбу бэхте тэ р'эш,
Кё к'этыбу дылде к'аг'эза р'эш
У жь дэшти шэр' нава бэрфе, багэрер'a
hатыбу мала тэ we сала сар, гыран.
Weхута ль бэр дэве ч'эмие Волга п'ыр'ав
Ахьрийа дыжмынэ дэвхүн дэстпэ дыбу.
У шэхти шан р'ожа цир'ина шабуне
Бэстэ бэрфгыртида бэлэд дыбу,
We шэва сар, безар шэхэрэ щэнубе
Qир'ина тэ т'энэ hэвэда qэр'ими.
Си сала зедэтър гёлол бунз дына,

Өз нызаным, нына сәфина бәхте тә
Бәр күнжан кәңиәри ләнгәра хвә гыран
Авиний, бәр рие ван рооже хвәш, әйдъл.

Нызаным тө к'ойи, ле әw қирғана тә,
Кö шәһиәре мында шәва лал шәржекър,
Qыр'ка мында майә уwе қирғизне әз
Си сала зедәтър дыханыым безар.

1975

ШИНА ДЕ

Ахыр мын готә тә, лао, wәрә нәчә,
Нәчә тө wәлате хәрлиб, wәлате дуръ
Хәлq гәнәнә, бъла шабын көр' у кәч'ә,
Бъла сөши избын зәр'е ширимекк у hуръ.
Ахыр мын готә тә, wәрә нәчә, дәлмаль,
Нәчә лъ wәлате хәлде зәһ'мәтк'ешә,
Жәр'е нәкә наиза наине к'әда h'әлмал,
Wәрә нәчә, лао, хуне тө нәр'ежә,
Нә дайка тә, лао, нә баве тә р'әбән
Ә'мьре хвәда р'екә h'әриам нәғырттынә,
Чыма да бәр бымба тә мал, зәви у бәнд,
Чыма әз дәрд у көл тә кыр дыле мұнә.
Әзе иди к'ер'a мала мәдә ҹабым,
К'e wе буке бинә, к'e нәвиийа быз,
Әзе иди бәр к'e дәрәе мале вәкъм,

Иди к'е we хама дайкка р'эбэн һылдэ.
Ахър мън готэ тэ, шэрэ нэчэ, сёйрбан,
Шэр' кё һийн зöлмэ, т'ё щар хере найинэ,
Шэр' мыйрынэ шинэ, хыриабэйэ, т'ырбэ,
Мын гот, лао нэчэ, шэр' нэ к'арж тэйэ.
Нэвале тэ һенэ, гойр'a аг'a няжын,
К'е дийэ кё т'аллан мэргье һ'элал хвэш бе.
Ахър мън готэ тэ, лао, шэрэ нэчэ,
Шынийаве тэ т'онэ, шэки сэргда быгьрим,
Чуми, онда буйн бе сэрг у бэргат'э.
Эз мэргуме мамэ бе хвэши у эт'им,
Ло, лао, лао..

1972

Х Э Р И Б

Эз р'асты хэргибэки һатъм..
Тэ мэлүлтийа ши бавита аве,
Р'ода нальчу,
Бавита наива агыр, алаве,
Нэдышешти,
Тэ мэлүлтийа ши бъда дэвэ бе,
Ба эш нэдьбыр.
У мэлүлтийа ши һақас гыран бу,
Кэси наездхэст, кё һылдэ сэрг хвэ,
Чымхи бынчагта мэлүлтийа бе щаб

Һъсрәт бу, эш жи
Һъсрата шәт'ән.

Сәри эш нинә,
Wiәки эш к'ийә у жык к'идәре,
К'иждан шәллати.
Быни адәмә,
Kö шәт'әне wi, шәт'әне э'зиз
Жыши стәндышынә
У же дызинә,
Бона we йәке, кө өш дыхвәзә
Бәрбангә сыбе жәдьын бәр гәла.,
У шәве жәкүн шәве налини,
Бысташе деда
Шир hәбә bona т'яфале бефә'м,
Kö зар' заныбәз зар'оти чийә,
Kö малхә hәрр'о бәри эварә
Жы хәбата хвә дәвік'ән шунда бе
У бинә мале ашq у ҹабуне,
Kö к'ытеб быйә хәмләжә мале
У быйә наңе r'öh'е hәр кәси,
Kö эшашабын хвәйе wi э'рди
Жы к'ижаны бина худанна шан те,
Ле нә кө эшаш
К'е сәр дör'ана синге хвә дыхын,
Дыбен, бе шәт'ән ныкаръын бъжин,
Ле шәт'әне хвә hәрр'о дыфырошын
У дыфырошын шан, к'е кө зә'ф дыдә.

Эвар тир быбу.
Мын həm заныбу; кё ч'з'ве шида
Мэлултыйа өөр'на xwə вәшартъбу.
Ч'эм дыңенъжи,
Дар дыңенъжин сэр ава э'дъл,
Һивер'а щики сә хәбәрдъда,
Паше сәғыр'и.
У һышибунеда җнасе демәмәр
Qай бежки xwə-xwə xwəр'a хәбәрда:
— Wəлатие xwə́да бъчума ч'ийә
У ч'әме гөр'да бәрбанипа сыбе
Альхабалъхе мәзын быпърта...

Ч'эм дыңенъжи,
Дар дыңенъжин сэр ава э'дъл.

- 1972

БӘЛГЕ ДАРЕ

Пар паизе бәлгे даре
Пе т'отфаља баранна сар,
Фәбир у зәр бәрэваре,
Сәр ве шуша ве п'әнщәре
Зәмъди hеди.

У та сыбе бе мал, т'әне,
Бе xwай-хöдан, лал у безар,
Бар бае сар, дәре мале,

Бе ишъо у гэрма тэ'ве
Сэргакър иди.

У та ньха эш бэлгэ нан
Жь бирга мын начэ тёща,
Шэж хэрийбэ бе мал у нан,
Е кё жь ньсрэта шэгэн
Дынэлэ нэдий.

1972

Ч'ЭК—СИЛЬН'А МЭ

We дэймэ настай мэ данэ нэвдö,
Эш бу, жына ши —
Шайирэлки кал у жына ши пир,
Ле нэрдö сэрг хвэ у нэрдö жи жир,
Qэй бежки бой шан нэ шэдэ нэбу,
Нэ жи карване салах и дьеаж,
Шэки мэрьва бын баре хвэда
Дыкынэ фэцир.
Дэвэк'ян бүн минна бэрбанга сыбе,
Шэхте р'о дэртэ.
Бь ч'ёве зар'а дыне дынхир'ин,
У дыне бсий шан, чагла бой зар'а,
Шывета пырса бе щаббу нэла,
У шанна щаба ше пырсе дыхвэст.
Жь шымала дур, шэлжате шведа
Натьбун выра—э'рдэ бэрэк'эт,

К'идэрле тэ'ве нивр'о һәр дәра.

Qәй һекәр'унә, дъцыжълини.

Мын гот, эз к'емә чь дъкъм въра,
У чаша дыжим.

У пе һ'әсийан, шәки эз к'ордым.

У шайире кал у жына ши пири

Qәй бежки р'асти насе хвә һатын

У бой мън ѡса we дәме шабун,

Һәв зани дыниа р'онък данә шан.

Wана готә мън, кё к'ода чунә,

К'ё пәр'ийанә,

У э'мыре хвәда чь еир у мъск'ан,

Чь мъләт динә.

Чаша Р'съыллатие жъ синюре мә дәр
Р'асти быре мә —к'орда һатын,

Wәки эшаня чь то мәрзыны —

Даңк'ән у титиас, афыл, дылфырә,

Ә'фат у т'yme хвәйе созе хвә.

Нак'дар, һ'әнәкчи, дәнгбәеж, к'ламһ'ыз —

Маръв ша дыбә жъ диндарла шан.

У эш пълие шан һақас беғәллү бун

У һақас р'аст бун,

К'ё мәршие шыкбәир we башәржыра.

У шайире кал бъ зымане хвә

Мын'я шер хвәндъын,

Шерле быре мә —Ә'вдълә Горлан,

К'ё т'әрщма ши бу.

Чь бежым, баво, эз сәғыр'и бүм

Миңани бә'ра бәри фыртоне.

Хеләк дәрбаз бу у мын дит, чаша
К'олфета шайир we мын дынһөр'э
Оса дынһөр'э, жо мын хвә шашкър
У досте хвә быр,
Кö п'есира хвә һеди бышкоккъм.
— На, на, —әве гот, гот у к'янниша, —
— К'ане ч'аже тә, к'а сильһ'а тә?
— Ч'як, ч'я сильһ',— мын же фәмиәкър.
— Ахыр шедэрле мәре к'орда гышк
Бы ч'як—сильһ' бүн.
Һәй, дәлале мын, херхазе к'орда,
Вәр'a ч'я бөжкүм,
Вырия һәр бәйнәләк бой щымас'та мын
Быра у досте,
Әз жи босна шан быре һ'әлальм.
Әз ч'ас—сильһ'а чымга гъредым,
Мыңабыли к'е,
Wәкта дъижмән у майар т'онәнә
Wәкта гълики тәл мынр'a набен,
Wәкта әшқа мын шабуна шанә.
У һессьре мын һессьре шаньн.
Wәкта фыкъре мә һәвр'a бунә йәк,
Wәкта әм занын;
Wәкни йәк йәкә, дöда к'омәкә,
Wәкта әш т'ыфаq, әш дости бой мә
Сильһ' у ч'әкә.

1972

НЭВАЛА МҮН АМЬН

Газынэ хвэдэгийн дыхайиди жь мүн,
Дъбеижин, шэгээн эз хөргөбүм, нэ амьн:
— Чь дина хвэдэгиди жын у кэч'е хэлдэг
У ньзаным тэр'яа эз бүмэж'е?

Дыхайиди жь мүн, р'ожа хэбэр нади,
Нэхэйидээ фёриба, нэхэйидэ гыди,
Жын у кэч'ын дычнын бэдэвүн у т'эр'лан,
Ча дина хвэдэгийн эз бэдэвийнла шан.

Чаша шалцэбүм эз, шахта дынеда эм
Шэдээ бэдэвшигийн к'обаар, р'янде бөхэм,
Чаша эз дина хвэдэгийн шан деме нур,
Ко мина бэрбангэ шэвэг дэдьн бефьсур,

Та дынеда ненэж жын у кэч'е бэдэш,
Эзэ т'эмашэкэм н'эйри р'ожбэйан шэв,
Ле алие н'обеда т'эйк шэг нэйэ бой мүн
Эх жи т'ыме тойий, нэвала мүн амьн.

1976

БИСТ САЛ

Ишэв чь диницээ у чьфас хвэшэ,
Wэрээ ам нэзвр'яа бывэр'ян.
Жь бина гола нэвэл сэргшэшэ,
Стайре дур ишэв безарын.

Бист сал; h'ëvr'a эм р'еда чуня,
Бист сале h'öba нэмъри,
Эw h'öб та нына сыт'ар у стунэ —
h'öба бе стырин у бърин.

Эз шан бист сала жь диндаиря тэ
he т'ер наёумэ, т'ер набым,
Ишэв болна мэ диса дэ'вэгэ,
Эме т'ыме буک-зэ'вабын.

1973

БЬБНЕ ДЬЛЕ МЫН

Сурэте тэ сорын, сорын дэстэ назык,
Эw к'e тö р'амуса, кё шэрма сор буйи?
Werя, wærя бал мын, э'виза мын р'ындък.
Чьма тö меивана ве сёр-сэриме буйи?

Чьма иро hiatэ сэрге тэ эв զэда?
Mægъри, зывыстанэ бь хэйсэте бет'эр.
К'a дэсте xwæ быкъм бын пъч'энгэ xwэда,
K'a р'амусым гёла hэрдö сурэте тэ.

Ай, дынх'ер'и, иди дэсте тэ гэрм дыбын,
Гöh нэдэ ве сэриме, эшэ жи к'отабэ.
Tö нына сэрге xwæ дайнэ сэр синге мын
У быбне дыле мын бой тэ ча дык'отэ.

1975

НАВЕ ТӘ

Наве тә нава мънда р'азайә,
У бешика тә дыле мънданә,
Тә чь дайә мън, тә чь һълдайә,
Бы р'еч'е хвәва дыле мънданън-

Wәхтә әз щарна бәр хвә дык'әвым,
Т'яне дыминъм нава мәръва,
Шәвбә йане р'ож те һәшвара мън
Наве тә ширын мина де-бава.

У әз бир дыкъм дәрд у көле хвә
У заным, wәжи әз т'яне нинъм,
У ә'мыр диса ҹирынә у хвәш,
Әз р'азибуна хвә жер'a тинъм.

Наве тә бой мын сыт'ар у мък'аң,
Наве тә ширын нав мънда дъжи
У сәр р'енга мън — ер у мъск'әна,
Ча дарекә шин ha дыкә хыштин.

1975

ӘМ БЫГӘР'ЫН

Дысәңг'эр'ә гәр'ин—гәрмина эваре,
Мина п'алә шастыайә бажаре мън,
Һивйа тәмә, дә тә wәре, дә зу wәре,
Ве эвара һеньк у хвәш әм быгәр'ын.

Бажерда мэ биржырийэ өр'буун, һьшбуун
У ч'ир'ока we өдмий, һ'эйра бэрэ,
Ньзанын ча р'астли һэв тен Лэйл у Мэшнүүн
Wэхта к'оче у дагэр'е.

Мэрье бажер өд ньзанын ч'ир'ч'ир'ж чынэ,
Страна шан к'лам-զэйде һьшбунейэ,
Бажерда шэва һивэр'он бой мэ т'ёнэ
У бажерда дъфэтьсэ бинж бейэ.

Wэрэ, һэр'ын өм ль чыл у чольстане,
Была т'оза стэйра данэ сэр мъле мэ,
Бае һенжж была дэрэ ль мэйдани
У была ч'эм сэр р'енга мэ лэмэлэмэ.

Была вэбын бой дыле мэ дэрэ э'змин,
У өм һэвр'a һэр'ын бь р'енга Кадзэ
Быбиец дэнгэ дыниае дур, дэнгэ зэмийн
У бьбиньын р'енга хвэ зер'.

1971-1975

БОЙ ТЭ

Эз дыхвзым дарбый
У сэр р'енга тэбым,
Р'эх мыйр'a дэрбазби,
Сълаве наэди мян.

Эз дъхвэзьм дарбъм,
Wəxta hавин hарбэ,
Бъ сийа хвэ шин, юнък
Бона тэ сыт'арбъм.

Эз дъхвэзьм дарбъм,
Зъвистана сарбэ-
Мын бъки соба хвэ,
Бъла собэ сорбэ.

Бъла бышэштьм,
Бъбым к'ози у ах,
hэр т'энэ лъ дыне
То нэки ах у wах:

1975

ДЭ'WAT

Паиз бэлгэ хвэ we дадьшэшинэ,
Р'o wэстиайэ, шэв сарьн дыha,
Ле qэ т'алаша гондийя нинэ,
Гондда дэ'watэ у к'ефэ ньha.

Бук чь щайылэ, qэй зар'э hэла,
Хэмълийэ бъ р'энгэ бъhаре,
Зэ'вэ нав к'ома дост у hэвала
Xwэр'a дычэ-те бэр дэрэ малэ.

Говэнд сэрихвэчэ- гыран дыг'ажэ,
Щына дык'эвэ we дэме зёр'нэ
У "мали ава", дэфчицээ бежи
Жъяа фөр'не дур тэ у дычэ фөр'на.

Иди т'эр'ьби хэмва шэвэа хвэш,
Шэв бийэ гоёндара дэшгбеже бэнти,
Паше фир'ина дэфчийэ: "Шаваш,,
У дырэцсэ дэшвата зынгин.

1975

*
* * *

У зутырахе бэрфэ быбарэ,
У эзэ диса т'энэ быминьм,
Мэтьурс, т'энети бой мян нэ барэ,
У эз т'ё щара дылэ we нииньм.

Р'е—дээрбэ диса бенэ гыртынэ,
Багэрэ хвэр'а быкэ дэф-дэшват,
У соба h'эсын шывета ынэ
We гэрмжээ дылэ мьни бь h'ысрэг.

Эзэ ль ч'ийа, ль ви гонде дур
Бь дыл у фькър т'ым т'эви тэбъм,
У та тё hэйи ль вэ дынья нур,
Башаркэ, т'ёшар эз т'энэ набьм.

Бэрфа чил-дэрдаш дэр у доране
We сосыне чил бинэ бирга мын,
Кö мын дъчынин бой тэ бындре,
Чаша нийшана h'öбa мэ т'эмьз.

1974-1975

WÄRË ШÄР' НÄКЬН

Wäрë, эм hæвr'a ве эварia xwämь
Иди шэр' нэкьн
У hæвdö нэдын бэр тир-хэбэра,
Эм бъсэфыр'ын,
Пе дэзмала бе э'ниe xwë qэмэр
Неди пацышкын.
Чаша ава сар,
Фэсал у безар,
Ненкайа чоле бь лэзэт вэхён,
Пышта xwë быцын ван зынаре гэрм
У xwär'a бьбнен—
Дыл€ мэ аqыл qэ чь дыбежэ,
Гэло лазьмэ эм hæвr'a шэр'кьн?

1973

Р'ИА МЫН У ТЭ

Эзэ тэ'рийа эваре хвэкъм,
У пе һенижайа эваре эзе
Сэр-ч'эва бышом.
У эзэ р'енга шан р'ожа барьрьм,
Кö һинийа тэйэ у һинийа мынэ
Бей мэ мэлүулэ.
Ле т'энэ эзъм, ле т'энэ эзъм,
Кö р'яа шан р'ожа һэла бир наикъм,
Бой р'е һэвальм.
Эз у р'е һэвр'а та ниве шэве
Дэрхэца тэдэа мысълэ'т дъкън
У тэ бир наикън.
У р'яа мэ т'ыме ба'са тэ дыкэ,
Бира тэ дыкэ, ле эз ныкарьм
Щайба .we быдым.

1976

ЛЬ ШЬМАЛЕ

Жъ паиза бинихвэш, р'энггин
К'элти п'ашла зывьстане,
Бой мын һынэк паиз ани,
Ани бина гольстане.

Тэ'ри иди к'этэ э'рде,
У багэр р'уе э'змин һылат,
Жъ тэ дэлале, һ'эта сыбе
Биня щэнуба мын дынат.

1973

ХЭМА НЭКЭ

Ашьзбунна хвэ тэр'а нацельм,
Ашьзбунна хвэ эзе вэшерым
Чар дишарада.

Дэргд у кёле хвэ тэр'а нацельм,
Дэргд у кёле хвэ эзе вэшерым
Qафэса сингда.

Нэркэ дыхвэзи һылдэ к'энэ мыйн,
Эшq у к'энэ мыйн шаённе тиньн
Р'о же мэллуда.

Тö шэве р'азе, бехэм нэмийнэ,
Шэв мьталэй, шэв хэма тинэ
Wæk баре дэва.

Тö шэва р'азе, хэвтина бьбинэ,
Паше хэвне баш bona мыйн бинэ,
Kö һэвр'а шабын.

1973

Н'ЬЗ ДЬКЫН

Дэсле мън безар!
Сэр синг—ібэр we готын—н'з дькын.
Леве мън безар
Пе р'амусане готын:—н'з дькын.
Ч'эве мън безар
Т'yme лъ р'йа we готын:— н'з дькын.

1973

МЬРАЗЕ МЪН

Была эварбэ, барайн бъбарэ,
We дэмэ һында мала тэбым эз,
Тö диса вэки н'эму п'эншэра
У эз быбиньм шэ'ра тэ гэвээз.

Тö гази мънжи, бъби мала хвэ
У барайн н'эгэ сыбе вэнэжэ,
Эм хвэр'а р'унен, хэбэрдан бекэш,
Тö кэс we дэмэ пази мэ нэжэ.

1973

СЪБА ТЭ ХЕР

Съба тэ хер, бымбарэк-пирбэзбэ,
Мын жи бымбаиреккэ, дилбэра наз,
Wэки диндара тэ бсий мын, чаша събэ,
Нур у шэмал вэда, бу шабун у h'ëwac,
Wэки дар у пишца диса тэр' у хвэшүн,
Минна бэрэ маладу дык'ышэ эдьл,
Wэки кэч' у буке дэлтал диса гашын,
У бсий гышка диса ша дыбэ дыл,
Wэки бэрхе бехэм мын дыбын шини дур—
Дыниа зарютие, чир'оха у сёр'a,
Wэки бина шир тэ шан h'өрдö дэстэ нур,
Kö h'өржэ лазымбэ дыбын дэстэ мера,
Wэки дыниа хвэшэ у h'ежайэ бывжин,
Худапа шор' дыбэ һынгьве тир бой мэ,
Wэки бае чоле, бае диньк у жир,
Бина дынейэ хвэш бсий мэ гышка тинэ.

1972

НИВР'О ШУНДА

Нивр'о шунда
Дэһ дэдэе дын жи дэрбазбун,
У сяа дарё
Бь метрээжэ жи дырежжбу.
h'эла гэрмэ,

Һ'ал т'ёнинэ бэр ве гэрме,
Бэстэраастда
Хэрьцийэ ба ве даме.
Сар ч'яаे дур
Мэлх'эмэ чил дыбърьцэ,
Ле вър, ле вър
Эрдэ мэрум дытэрыкэ.
У сийа даре
Бы метрэже жи дырежбу,
К'ойэ, к'ане,
Чьма нае, эш к'ода чу?
Агыре х'оббе
Бас нинэ, кё эшэ да мын,
Ле ныха жи
Гэрма һавине дайэ мын.

1972

ЛЭЗ НЭК'ЭВЭ

Qэ лэз нэк'эвэ,
Дыле хвэ зутыр т'ё щар нар'эви,
Т'ё щар нафыр'и фыкъра хвэ зутыр.

Бае эваре զайд-чидаре хвэ
Wэхта бышкенэ,
Wэхта век'эвьн стэйре дур у гыр,
Wэхта дара бие

Нъмеже бежэ бэр һива һеньк,
Сыйа хвә бавежэ сәр ава бехәм,
Әwe мина тә,
Мина дыле тә,
Мина фыкыре тә
Ә'сәйи we бе,
Wәки һүн һәвр'a диса быбын йәк
У wәки дыңя
Бона wә һәрдә, чаша дöh һан пер,
Диса щынәтбә
У диса быбә әш ч'ир'оқа хвәш,
Kö та мърыне мәръв бир накә.
H'öба дыле хвә тö фәсал бьбә.

1972

ӘЗЕ ДÖА'ҚЫМ

П'ор'e тә шәзер'a к'әтънә ләще,
Ч'ә've тә шәвер'a к'әтънә ләще,
П'ор'e тә аллав у агъре р'әшын,
Ч'ә've тә аллав у агъре р'әшын.

Сыба хвәш мина гöла вәдьба,
Сыбә қәмәра диндара тәда
Тә'm—р'амусасна р'oе дыбиннә —
Бэр хвә дык'әвә,
Kö р'o бәри we
Tö р'амусайи.

Эзэ шэв у р'ож дэрэ хвэ вэкъм,
Кё алава тэ бык'эвэ мале,
Мала дыле мыйн.

Эзэ жь р'ое һэрг'о дёа'към,
Вэки юм нэкэ алава ч'э'ва,
Гэрма дыле тэ
Шэве тэрида.

1972

ГӨЛФЬРОШ

Голфьроше,
Шэхэрэ Р'эшане гола дьфьроши,
Напырши—чы һ'алэ,
Чы һ'ашалэ,
Алики щэгэра мян шэшьтийэ,
Алик малэ.
Кизе, кюлмале,
Голе тэ чьфас жи р'ындбын,
Т'ё щаря наагьнижын тэ.
Голфьроше,
Бык'ырчие тэ гэлэжын, зэ'фын,
Ле эшана
Нафас наахвээзын гола бык'ыр'ын,
Чьфас динчара тэ бынхер'ын.
Голфьроше,

Шэхэрे Р'эмшане гёла дьфроши,
Напърси—чъ h'алэ,
Чъ h'эшалэ
Жъ астава диндарда тэ
Алики щэгэра мън шэмштийэ,
Алик майэ.

1972

ИЗНА МЫН У ТЭ

К'е чъ готэ тэ, чъ нэготэ тэ,
Наж пе т'ёнамэ.
Эз нызам, чаша ве р'ожка дэлтал
Бои тэ хыряб бүм,
Wəхта эз иро эшьм, чъ дöh бүм,
Дыле мын бар тэ
Мина ве канье зэлал, т'эмьзэ,
Жъ к'ижжане тö аве вэдöхи.
Мэ'де хвэ нэкэ,
Бэр хвэ нэк'эвэ,
Р'екэ дур дьчи,
Тэр'a ог'ирбэ.
“Херхаз,, “досте,, мын
Дархээда тада готън, кö п'иси,
Мын башэр нэкър
У башэр нахъм,

У изна мынэ, кё башэр нэкъм.
У изна тэйэ, кё тё башэрки.
Чь тар'а бежым..
Ог'ирбэ тар'а,
Р'екэ дур' дычи.

1972

ШЭВА Н'ӨБЕ

Шэве шэмидане хвэ ч'ук у мэзий вехъст,
Хэв да тэрэшьла, тайра у мэрьва,
Сэр дыне алэмэ һышбуна хвэ р'ахъст,
У гыништэ э'змийн бина гол у гиha.
Паше шэве гол дац фэ чь дыбе дыне,
У хёшина ч'аме бехэм эве бынист,
П'истэ-п'иста бэлгэ дара бынист эме,
Диг чаин ба назык шан бэлгар'a дылист.
Бынист, бынист, паше шэв ашыз бу эди,
Хвэст сэрэ хвэ даинэ сэр сэре ч'ие, р'азе,
Диншбэ жь шин сэвта, п'истэ-п'исте бек'ин.
Зэ'ф жи кё эв шэвэ, изын т'онэ р'азе?
Эв чь данигын, чь сэмит, чь то гылинэ эв,
Кё до дыле щаинэл һэвр'a дыбен ныла?
Шэва э'дэл биркър диншбун у биркър хэв.
У та сыба зэтал эв р'анэза дыha.
„Шэв чь хвэшэ, шырин, шэва н'оба мэйэ,

Была шәв дырежібә у h'öба мә пер'а,,.
Шәве т'ыре, шәки бъ хәвә бәнги буйә
Жъ h'öба дö дыла, кö шана шанд жер'a.

1972

ДӘРДЕ ТӘ

Баре мын һақас зоре наңә мың,
Чъқас дәрде тә, ә'мыре тә т'әне.
Чар дишаре кәр', һышбуң у мърын
У биранине жъ ә'мыре бәре.

Чъ бәхтәwар' буң, чъқас шабун һүн,
Даре дынеда к'е дығыништә wә?
Әw р'ож' ча ишьq весийан у чун
У ҹабуна тә их бу ча дәвә.

Т'о щар бир нәки мере хәвә щаһыл,
Т'о щар бир нәки ч'ә'ве ум гырги.
Һәла щаһыли, сәрхәйи, ле дыл
Иди ныжарә h'ызкә т'о кәси.

Зәнй, кö т'о кәс дәшса ши напрә,
•Кö h'öба әйнин т'ак щаржे дыбә.
Шуре мърыне чъ кö дыбыр'ә,
Бъ т'о мәлh'әма т'о щар саг' набә.

Баре мын haqaс зоре надэ мын,
Чьчас дэрде тэ, э'мре тэ т'энэ.
Чар diшваре кэр', hышбуn у мърън
У биранине жь э'мье бэрэ.

1972

БЬ Р'ЕНГА ДЬЛ

Wəхта дъле шэ həвdö дъхwəзън,
K'öмр'эши, бежэ, чыр'анэ иди,
Бой мын həр тойи, бой тэ həр эзъм,
Чь дъхэйиди тё жь мын, гъди.

Хəлq чь дъбежэ тё bawər дъки,
Бь ч'э've хəлqе тё мын nəmnyhər'э,
Ахър нэ зар'и, нэ жи bъч'уки,
Сərbəст бь r'enга дъле xwə həр'э.

Wəрə тё шабə бой ве býнаре,
Бь ч'э've дъла дъне býnher'э,
Зиндана гълие фəсада дэрө,
Tё bawər нəкə, кё мержок мерə.

Дъниа шабуне бой h'əлаланэ,
h'öб бона дъле t'эмъзэ, амън,
Чьма ша дъки тё дъле wана,
К'e ша наibə бой h'öба тэ у мын.

1972

Н'АЛЕ МЫН

Wəxtə zə'f gərmə, xırab radzeyi
U shəva xəw qə nak'əvə ch'ə'va,
Wəxtə zə'f sarə, xıraib radzeyi
U şərına xəw qə nak'əvə ch'ə'va.

K'eləka myñi —əz dýshəwytym
U shəva xəw qə nak'əvə ch'ə'va,
Le wəxtə duri, əz dýp'ər'ytym,
Bey tə jı xəw qə nək'əvə ch'ə'va.

1976

*
*   *

Паше əwe стыра—hədi, ə'ḍyl,
Паше k'ylama we bu məltulati,
Паше k'ylama we hədi veoiá u myr,
Ma hər t'əne hÿshbun —ot'aхeda гырти.

Aхър хеләк пешда к'эн бу въра
У r'əqasa сывък, ч'ə've алғав,
У нъзани жь к'ö у нъзани чымы
От'ахеда нына дыкъытә бещав
Məltulatikə гыран.

1972

*
*   *

Готэ кэч'ыке, кё же h'ыз дыкэ,
Кэч'ык к'энний а бе хэм у бефэ'м,
Ле гэде р'эбэн чыкэ, чь нэкэ,
Р'абу леда чу бь дылэки тэ'л.

Жъ we р'ожеда сал быhорин чун,
Кэси h'ыз нэкър we кэч'а бефэ'м,
Мэлул бу, чаша малэкэ бе стун,
Нъфыр' ль хвэ кър бь дылэки тэ'л.

Т'ээзэ we фэ'мкър, wэжи эш гэдэ
Мыразе we бу, h'оба дыле we,
Кё эве р'оже дэсте хвэ бэрда,
Хвэ-хвэ ма т'энэ, ч'э'ве we ль р'е
У гэдэ h'эта ныжна чи нае.

1972

МЫН НЬЗАНЬБУ

Мын ньзаньбу, т'эг'мин нэдькър,
Wэжи пэй гэлэж сале дырежр'a,
Wэхта чь бежи тэ кър у нэкър,
Кё бэр хвэ к'эвым, нэньвисьм тэр'a,
Т'энэ бъминьм, мэлулбым т'yme.

Те гази мынки, быби мала хвә,
Пе р'амусана h'этани сыбе
Бып'эр'ытини, бъзерини мын,
Эзе бъбинъм гъри, ж'энне тә,
У эзе бъбһем шан гълие нас,
Кö шәктәже мын тәр'а дыготьн,
Ле щаба шан бун гълие сар у нэ'с.
Мын нъзанъбу, шәки те бежи,
Кö п'ошман буйи, нәтәзи бәр мын,
Кö пе h'ёба мын дыхвәзи бъжи,
Кö беj мын тәр'а четърә мърын.

У р'ож бъhорин. Сaw дыле мында
Эз пе h'әсйам, кö жь h'ёба тә
hәр т'әне к'ози майә у теда
Пырискәк т'ёнә, кö бой хвә у тә
Кöч'ыке h'ёбе гёр'кым әз диса
Тә чекър, чекър, чекър, кёлмале?

1972

*
*   *

Эз тә дыгәр'ым у тә набинъм,
Бир дыкым, шәки hәр нәмәкә тә
Wәхта дыститъм, дышәшвәтиным,
Шаба тә нальм.

Чаша дыкаръм эз щабе бъдъм,
Wəхта нахуным.
Эз һым дыхвэзым нэцэштиньм,
Һым жи нахшэзым.
Орт'a хвэстъне, нэхвэстънеда
Эз дыл'эр'ыгъм, эз дышэштиньм.
У т'yme, wəхта дина хwə дыдъм
Эз we к'озие,
Кö хелæk пешда к'аг'эз бу, нэмэ,
Мын т'yre, wəки эw дыле мынэ
Кö буйэ к'ози..
Дына həсайэ ч'ийаки һылди
Быби щики дын,
Нэ кö ча иро
Нэмэ бебэхта мина тэ т'yme
Бышшэштиньм,
Жь к'e h'яз дыкъм.

1972

ДЭНГЕ ТЭ

У иро бина мын дыч'кэ,
У иро р'ожа мын мэлулэ,
Эз иро нызаньм чь быкъм,
Дыле мын бе ч'ар у т'эмулэ.

Нышкева дәнгө тә әз дыбын —
Кълама тә ширын, дылован,
Къламә тә дыбе:— Әз we тем.
We дәме те бәр мын р'öh' у щан.

Qәй пенищи сале мын we дәме
Дыбынә пенищи сим, дыстърен,
Qәй диса данә мын әв дыне,
Дә быстре, ч'ара мын, дә быстре.

1975

ШӘВЕ ДҮРЕЖ

Шәве дүреж хәш шырынә,
Быңелә, кә ишәв р'азем;
Нәрже дыли көлбөрийнә,
Шәв мәлімәмә, тә жи р'азе.

Көлие бәрфе сәр ч'ә'ве мә
Дыбаринын хәша тьрин,
Ах, бәрф чыдас навък, нәрмә
У дыбарә э'дәл, бе к'ин.

Газынә тә wәстийамә,
Wәстийамә хәме р'оже,
Әв шәв былаабә шәва мә,
Әм нәк'евын дә'w у дозе.

1975

Н'ЭЙФА ТЭ

Тэ чь бежи
Вьра ани сэре мын э'вдале хёде,
У заре мын
Qэ нагэр'э гълие хъраб тэр'а бежьм,
Бэжина зърав,
Ч'э'ве бэлэк, хёде занэ, чаша тэ тен,
Ле н'эйфа тэ,
Бе хирэти, бе хвэйсози, зъманьдьреж.

Гэр н'эз нахи,
Тö сэрида нёма бежэцьли сарэ,
Бади нёма
Тö дыле хам нэкэ мэйдана щьриде,
Тö р'янд зани,
Кё дэрг у кёл bona дыле эвин барэ,
Ле заньбэ —
Бой хайнина р'ожэкэ р'эмш у хъраб тэ.

1975

ТО БАДЭ ДЬЧИ

У эз шьвета зэвийа дьрути,
Эз мина дара тэ'зи, бэлгвэшшин,
Тэр'а дьбежьм р'аст, бе дёр'ути:
— Бей мын дара тэ qэ накэ хьшин.

Тö ныһа дъчи хwæгоман, бехэм,
Паизә, баран, сарә бона мън,
Жъ барана сар ҹелу дъбын ч'эм
У мъж дъч'ерә лъ чоле hæмън.

Ле hæйә быһар у тæ'ва ширын,
Зэвийа мън диса we шинибэ э'сэ,
We быхэмълэ диса дара мън,
Эзе хабэрдьм р'оер'a к'эсэ.

Тö ныһа hæр'э хwæгоман, дълсар,
Тö ныһа hæр'э qöр'э у бедыл;
Эз заным—р'оке фæqир у безар,
Те шунда бейи бал коч'ке мън.

1975

h'OB

Кö бежым h'яз дъкъм,
Башэр нækэ жъ мън,
Эз бъ хwæ нъзаным
h'яз дъкъм йане на.

Wæхта тæ набиным,
Дэнгэ тæ набиhem эз,
Чъ жъ тæ вæшерьм,
Бира тæ дъкъм эз.

1971

СЭРӨШӨМ

Мыталэ	3
Кöч'к	3
Дыло	4
Сала т'эээ	5
Мэрьв	7
Шэв ч'ир'оке хвэ	8
Дэрс	8
Триолет	9
“Эм сыр”—сэрма“	9
Хвэзыл	10
Дар	10
Сый даре	11
Бэрэвар	12
Р'е	13
П'энщэра де	13
Пейзаж	14
Зар'а мьри	14
Тамаре мьнда	15
К'е ч'э'л дыкън?	16
Хэшне мьи	17
„Щарна ха дьбэ“	18
Пэй шэва бехэвр'а	19
„Хвэ нэкэ“	19
„Кёлилк дьбежън“	20

Хвэстүн	21
Р'энца	22
„Сэр щынийз“	22
„Эз р'еда“	23
Кёла шэвэ	23
К'идэрэ, чьчах	24
Дыле бидак'ри	25
Щыг'арэ	26
„Ах,дъло“	26
„Эвар бу“	27
Т'өлебүн	28
Р'эван	28
Щынаб	29
Мере жына нэхвэшик'ети	30
Дэрде мэ	30
Хвэстүн	31
Манюде шэрэве	31
Хэвшеда	32
Хэвца цэрцаш	32
Съба зывьстане	33
Р'астхатын	33
Шав	34
“Эз р'ут...“	35
Дыне хвэшэ	36
“Чаша дэжим?“	36
Говэнда бэлга	37
Шэв чоле	38
Чымки мэрьвым	39
“Дъчым“	40
Мэрьв р'еданэ	40
Стэйра мын	41

Даё	42
Шайир у шэв	43
“П'истэ—п'ист к'этэ”	43
Бынар	44
Оса нэбежэ	44
Мэрьв	45
Дар	46
П'ира	47
Н'ощэт	47
Меван	48
Дыгэшьмэ	49
Навин	49
Фырди т'ёнэ	50
Сэвте зываве	51
Эвар	52
Бэрфа пешын	52
Э'вдале Зэйньке	53
Бэрф дьбарэ	55
Шэва т'энэ	55
“Эз шэстийамэ”	56
Лава	56
Навин	57
Хэвьн	57
Дыле мэ дымашэ	58
Бэр хвэ нэк'эвэ	59
Пайиза дэрэнг	59
Нэхвэшхане	60
Эме диса	60
Дэрманханэ	61

Газып	62
“Ох, чь р’ожекэ”	62
Дәвра мә	63
Хълазбуна шер’	63
Бънара алт’ындарие	64
Іәвале шер’да	65
Дәр бънарә	66
Шәр’	67
Qир’ина тә	68
Шипа де	69
Хәриб	70
Бәлгә даре	72
Ч’әк—сильһ’а мә	73
Іәвала мый амьн	76
Бист сал	76
Бүбне дыле мый	77
Наве тә	78
Әм быгәр’ын	78
Бой тә	79
До’ват	80
“У зутырәке”	81
Wәрә шәр’ нәкън	82
Р’йя мый у тә	83
Лъ шымале	83
Хәма пәкә	84
И’з дыкън	85
Мыразе	85
Съба тә хер	86
Нивр’о шунда	86

Лөз пәк'өвә	87
Әзе дәа'кым	88
Гәлфирош	89
Изна мын у тә	90
Шәва h'öbe	91
Дәрде тә	92
Бы р'енга дыл	93
Һ'але мын	94
"Паше әwe"	94
"Готә кәч'ыке"	95
Мып нызаньбу	95
"Әз тә дыгәр'ым"	96
Дәнге тә	97
Шәве дъреж	98
Һ'әйфа тә	99
Тö бадә дычи	99
Һ'öб	100
Сәрәщәм	101

Միքայել Բաշիդ

ՄՏԹՐՈՒՄՆԵՐ

(Բանաստեղծություններ)

(բրդերեն)

*«Սովետական գրող» հրատարակություն
Երևան 1978*

Микаеле Рашид

РАЗДУМБЯ

(Стихи)

(На курдском языке)

Издательство «Советакан грох»

Еревай 1978

Р'едакторе щавдар — Щасъме Щәлил
Шыкълк'еш — Аи. Гаспарян
Р'едакторе технике — А. Г. Авакийан
Коректор— Эгите Абаси.

ВФ 09436

Т'эмбә 754

Тираж 500

Т'әслими нәшърхане кърынә /12—VI 1978 с:

Бона чапкърыне натийэ долкърыне

Бәлгнәшьре хöдан 3,1.

Бәлгнәшьре чапкърыне 3,25.

К'аг'әз № 2 70X108¹/32

Qимәт 30 к.

Ереван — 9, Терян 91, нәшърәта “Советакан грог“

Нәшърхана 1, йа сәрвеरтийа сәнайа полиграфиейэ комитеа прессаейә дәвләте, р'әх Совета министред Р'еспублика Эрмәнистанейә Советиейә Социалистие.

Ереван, Алавердйан 65.

INSTITUT KURDE DE PARIS

ENTRÉE N° 852

Qимәт 30 к.